

Geriausias darbo žmonių laikraštis
"LAISVĖ"
Eina du sykiai savaitę: Uteninė ir Pėtinė
Lietuvių Kooperatyvų Spaudos Bendrovė
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje..... \$2.00
Kanadoje ir užrubežiuose..... 3.00
PUSĖJ METŲ:
Amerikoje..... \$1.00
Kanadoje ir užrubežiuose..... 1.50
Apgerstinimų kainos ant užklauso.
"LAISVĖ"
183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
"LAISVĖ"
Published by
The Lithuanian Co-operative Pub. Society (Inc.)
Every Tuesday and Friday at Brooklyn, N. Y.
YEARLY SUBSCRIPTION RATE:
In the United States..... \$2.00
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

No. 56.

BROOKLYN, N. Y., 24 Liepos (July), 1914 m.

"Entered as second class matter March 11, 1914, at post office at the Brooklyn, New York under the Act of March 3, 1879".

IV Metas

RAUDONOS BANGOS UŽLIES AMERIKA.

Amerikos Socialistų Partija nutarė surengti taip vadinamą raudonąją savaitę, pradėjus rugsėjo (september) 6 d. Tai bus specialės agitacijos savaitė, kada visi partijos nariai, išsiųsę, darbuosis partijai ir socialistiškai laikraščiai, įvesdami naujų laikraščiams prenumeratorių ir partijai narių.

Laukiama didžiausio pasisekimo, nes kaip tik toj savaitėj pripuls ir "Labor Day", kurios apvaikšiojime socialistai dalyvauja. Visur bus rengiami milžiniški mitingai.

Soc. Partijos sekretorius tikisi, kad per raudonąją savaitę pasiseks gauti 10,000 naujų partijai narių ir 10,000 naujų skaitytojų.

Kaip girdėt, tai ir Lietuvos Socialistų Sąjungos sekretorius yra tos nuomonės, kad ir lietuviai socialistai tuomi pat laiką pasiskirti sau raudonąją savaitę. Tai būtų puiku!

Vėl gavo milijonus.

Tarpvalstijinė Vaizbos Komisija pavolino tūlims gelžkeliams pakelti kainas už pervežimą prekių. Aprokuota, kad kompanijos iš to turės per metus pelno 16 milijonų dolerių.

Pagerėjo gelžkeliams biznis. Chicago. — Gelžkelių kontraktoriai nurodo, jog ačiū nepaprastai gausiam derliui, gelžkelių biznis žymiai pagerėjo.

Topeca ir Santa Fe gelžkelio komp. praneša, kad pastaruoju laiku buvo pripildyta 106,627 karai. Ant Burlingtono kelio pervežimas padidėjo 5 proc. Gelžkelių pramonės išdirbystės Chicago, Milwaukee ir St. Paul gavo daug užsakymų.

Pullmano kompanija gavo labai daug užsakymų.

Išradėjai.

Valdžios ofisas, išduodantis patentus ant naujų išradimų, dirba išsiuosses. Jau išduota daugiau, nei milijonas patentų ant įvairiausių išradimų.

Apskaičiuota, kad tik vienas iš penkių išradėjų pavyksta gauti patentas.

Trauks teisman didžiausius sukčius.

Washington, D. C. — Pagaliaus prezidento Wilsono paliepimu ir pritariant generaliskam prokurorui, McReynolds, užvedama byla prieš buvusius New Haveno gelžkelio direktorius, išaikvojusius netoli šimto milijonų "stockholderių" pinigų ir padarius dar daugiau šunybų.

Byla bus užvesta ir kriminališkai ir civiliskai.

Washingtonė tikimasi, kad byla bus laimėta.

Kalbama apie mainierijų unių susivienijimą.

Denvere, Colo., prasidėjo metinė konvencija Vakariinės Mainierijų unių. Tarp kitko, bus uoliai diskutuojamas klausimas apie Susivienijimą W. F. of M. su United Mine Workers.

Jeigu tuodvi unių susilietų — nauda darbininkų judėjimui būtų labai didelė.

Negrai kyla.

Alabama valstijoj negrai valdo jau 5 milijonus akry žemės. Didesnė tos žemės dalis puikiai apdirbama.

Laikę paskutinio dešimtmečio skaičius negrų fermerių užaugo ant 17 procentų. Negrų žemė verta 97 milijonų dolerių.

Alabama negrai turi puikiausių savo mokyklų, locnomis spēkomis operuojamų gelžkelių, bankų ir tt.

Apšvieta tarpe negrų taip-pat kyla.

Šunų gelžkelis.

Alaskoj, tarpe Noma ir Kugrok, tęsiasi ant 80 mylių taip vadinamas šunų gelžkelis. Anglies brangumas ir valdiški mokesčiai prispyrė savininkus atsiskirti nuo lokomotyvų ir įvesti šunis vieton jų.

Buvo pabūdavoti lengvūčiai vagonai ir įkinkyti šunės. Nors nedaug, bet gelžkeliu gabenama tavorų ir pačta.

Huerta jau ant garlaivio.

Buęs Mexikos prezidentas Huerta iš jo sėbrai jau drožia linkui salos Jamaica. Turbūt, nebegrįš daugiau Mexikon.

Prieš fabrikantus.

Albany, N. Y. — Valstijos Darbo Federacija nusiuntė gubernatoriui Glynui protestą prieš fabrikantų pradėtą karę su nauju darbininkams atlyginimo įstatymu (compensation law).

Įėjus tam įstatymui į gale, daugelis fabrikantų įvedė medicinišką tyrinėjimą savo darbininkams ir atleidžia visus tuos, kurie neišlaiko "egzamino". Daugely vietų paleidžiami ženoti žmonės.

Kanados valdžia neįsileidžia indusų.

Vancouver (Kanada). Imigracijos valdžia neįsileidžia Kanadon 352 indusų, pribuvusių ant garlaivio "Komogata Maru". Tarpe imigracijos viršininku ir įpykusių indusų kilo tikra karė.

Sauzudystės Philadelphijoj.

Nuo pradžios šių metų Philadelphijoj nusižudė 150 ypatų.

Tai augščiausias rekordas.

Areštuoja I. W. W.

Aberdeen, S. Dak. — Čia areštuota 25 industrialistai, kurie norėjo įtaisyti mitingą ant miestavo plečiaus.

Industrialistai organizavo sūdžiaus darbininkus ir šie ištatė fermeriams visą eilę reikalavimų.

Miestan vyko traukinys su 600 streikierių, bet trauinį sustabdė, o streikičius grąžino į farmas.

Pribuvo žymus revoliucionierius.

I San Francisco pribuvo žymus Chinijos revoliucionierius Hwang Hsing.

Chinijos ambasadorius labai pyksta ant Suv. Valstijų, kad šios įsileidusios tą revoliucionierių.

DĖL ŽINIOS IŠ WATERBURIO. Atsankimas.

"Laisvės" N. 51, ant pirmo puslapio, skyrė žinių iš Amerikos tilpo žinutę apie p. J. Bakutį iš Waterbury'o, Conn., kurią mes norime atitaisyti, nes mums rūpi vien tik teisybės pranešimas.

Toje žinutėje buvo pasakyta, kad p. Bakutis pabėgo nuo pačios ir pakliuvo į beprotį.

Mēs ištyrėme per ištikimus žmones visą dalyką ir turime štai ką pranešti.

Apie J. Bakutį labai daug buvo rašyta vietos anglų laikraščiuose "Waterbury American", "Waterbury Republican" ir "Waterbury Evening Democrat". Ištraukos iš tų laikraščių mums prisiųstos ir tuomi pasiremiant, korespondentas rašė aną žinią.

Kad p. Bakutis buvo apleidęs savo žmoną — tai teisybė. Ji buvo labai tuomi susirpinusi ir visam Waterbury apie tai plačiai buvo šnekėta. Kaip rašo "Wat. American", jo žmona išties manė, jog jo galvoj kas tai negerai darosi ir ji prašiusi policijos ištirti jo proto stovį ("Wat. American" už liepos 3 d.).

Vienok mēs turime pranešti, kad Bakutis nebuvo beprotinam ir apie jo pamidžią negalima tvirtinti. Todėl ir anos žinutės pranešimai negali turėti vertės ir mēs šioms juos atšaukiame. Meldžiame korespondentų visuomet rūpintis ištirti teisybę, pirm negu rašyti žinias, nes mūsų laikraščio uždavinys ne įžeisti ką nors, bet tik pranešti apie dalykus, kaip jie ištiesių dėjosi, todėl padaryta klaidą mieliausiai atitaisome.

Ispanija siunčia savo atstovą į Mexiką.

Ispanijos karalius Alfonso atsiuntė savo specialį pasiuntinį pas Mexikos Konstitucionalistų vadą, Carranza. Tasai pasiuntinys atsiųstas, kad užsistotų už Ispanijos pavaldinius, kurių sukilėliai labai neapkenčia ir veja iš Mexikos.

Francijos valdžia taip-pat užsipuola ant Mexikos už nūdymą dviejų francūzų kunigų.

Buboniškas maras.

New Orleans. — Čia pastebėta aštuoni atsitikimai sirgimo bubonišku maru.

Nauja socialistų kooperacija.

Los Angeles, Cal. — Antelope Valley įkurta nauja socialistiška kolonija, atstu 45 mylias nuo šio miesto. Joje dalyvauja daug žymių socialistų, o jų tarpe ir Job. Harriman.

Kolonistai įsigijo daug tūkstančių akry žemės. Kolonija jau gyvuoja apie du mėnesius ir jai gana gerai pavidėda.

Progresistai su republikonais.

Oyster Bay, N. Y. — Pradžią vienybės tarpe republikonų ir progresistų jau padaryta, kuomet Rooseveltas patarė saviškiams balsuoti už republikoną Hinmaną ant New Yorko valstijos gubernatoriaus.

4 užmušti.

4 užmušti ir 30 žmonių sužeista ant New Haveno kelio ties So. Norwalk, Conn.

VILNIUJE.

Nauja bendrovė knygoms leisti vardu "Sietynas" jau įsteigta ir leista. Matomai, jog leis klerikališko turinio knygas.

Intelligentai nupuikę. Taip rašo "Laisvė" apie Vilniaus inteligentus mums gerai pažįstamas žmogus.

Nors jie ir vadina save pirmeiviais, betgi tarpe savęs ir paprastų darbininkų yra pasistatę didelę sieną. Pasidalinimas į mokytus ir nemokytus labai žymus.

Tautos namus veik visi užmiršo. Paskutiniame Mokslo Draugijos susirinkime klausimas apie tautos namus neisškauk jokio entuziazmo. Svečiai tik paplojo rankomis, išgirdę, kaip daug pinigų surinkta Amerikoje. O Lietuvoj veikliau subrusti aukų rinkti niekas nei nemano.

Užgeso laikraštis "Medicina ir Ganta", kurį leido Mokslo Draugijos sekcija. Mat, intelligentai nepagamina raštų.

Lietuvių teatro draugija. Kaip rašo "L. Z.", Vilniuje įkuriamą naują—lietuvių teatro draugiją. Įstatymai valdžios jau patvirtinti. Draugija veikianti Vilniuje ir Vilniaus gubernijoje. Ji organizuosianti nuolatinį vaidintojų būrelį Vilniuje, kostiumais ir kitais scenos dalykais padėsianti ruošti lietuvių vakarus, kitur, skelbsianti scenos veikalu konkursus ir apskritai besirūpįsianti lietuvių teatro reikalais.

Draugija netrukus mananti pradėti veikti. Gal įsteigėjai ir plačiau apie ją praneš.

St. Šimkaus vedamą chorą, dainavusį bendrajame lietuvių studentijos koncerte, Vilniaus simfoninio orkestro direktoria pakvietusi, kaip sako "Viltis", dalyvauti savo koncerte. Koncertas įvyks pirmomis rugpjūčio dienomis Bernardinų sode.

V. Kudirkos paminklas.

"L. Z." skaitome: "Naumiestiečių tarpe kilo sumanymas panaujinti D-ro V. Kudirkos paminklą—įtaisyti naują jo paveikslą-graviūrą. Renkamos aukos. Darbui atlikti kviečiamas pūšis žinomas skulptorius P. Rimša.

Būtų gerai, kad tai dienei būtų surengtas Kudirkos pamėnėjimui vakaras, nes šiemet sueina penkiolika metų nuo jo mirties.

Krata.

Sasnavą, (Marijampolės apskr.) Birželio 19 d. 17 sargybinių su "vintovkomis" ir geležimis apsišarvavę padarė kratą pas tris ūkininkus: Smilgiuose pas Apačetą ir Ruškį ir Raisuopyje pas J. Kedį. Taigi jau trečia panaši krata. Pirmąsyk įėjo kokių ten Lašaičio, o paskutiniu du kartu tokio, kur ginklus neša ir į Ameriką vedą. J. Kedį įsodino į vežimą, būk suėmę, bet už vartų paleido. Ruškį nuvežė į Marijampolę ir paleido. Bevežant vis baudė, kad viską pasakytų, bet nieko nesužinojo.

Lietuvių ūkininkų ekskursija.

Kauno gub. ūkininkų būrelis, valdžios agronomo vedamas, tomis dienomis daro ekskursiją Lyvžemėn.

Teisia ministerienę.

Paryžius, Francija. — Jau prasidėjo ta garsių byla ponios Caillaux (skaityk Kaijo), kuri užmušė redaktorių dienraščio "Figaro". Publikos užsiinterasavimas byla labai didelis. Laikraščių korespondentų pribuvo iš visų pasaulio kraštų. Iš viso teisme yra 147 reporteriai, 27 liūdinkai, 25 artistai ir t.t.

Caillaux saugoja žandą.

"Aš nušoviau Gaston Calmette todėl, jog žinojau, kad jisai rengiasi apskelbti laiškus, kuriuos aš kadaise siunčiau savo vyrui. Tai buvo tuomet, kuomet jis dar nebuvo persiskyręs su savo pirmąja pačia, — pasakė Caillaux.

Caillaux gina žinomas visam pasauliui advokatas Labori.

•Vokietijos kariumenę.

"L. Zin." rašo:

"Šiomis dienomis pragarėjo Vokietijoje Rožės Liuksemburg byla. R. Liuksemburg kaltinama už vokietų armijos įžeidimą. Ta byla svarbi tuo, kad parodo, kokie papročiai viešpatuoja armijoje dagi tokios kultūros šalies, kaip Vokietija. Štai kokias žinias apskelbė kaltinamosios gynėjas, advokatas Rozenfeldas. Pasak jo, kareivio kumščiojimai ir spardymai pasidarę stačiai kariumenės mokslo metodu. Bet esą ir daug bjaurėsių atsitikimų. Pav. vieno Lenkijoje esančio pulko feldfelis išakęs prasikaltusi kareivį nurdydėti ir įkisti į šaltą vandenį. Paskui nelaimingojo pliką kūną trynė šurkščiais šepetiais ligi tol, kol daugely vietų nepasirodė kraujas. Buve tokių atsitikimų, kad aficeriai badė kolas ilgomis adatomis taip, kad iš jų tekėjęs kraujas. Kareivius netik kankina, bet žemina jų žmogaus vertę. Taip, kitur aficeriai spjauoda kareiviams į veidą, verčia juos gulties veidu į spjauodyklą, iš smirdančius purvus ir mėšla. Vienoje vietoje du kareivių prikreikusių popiergaliais pas savo lovas kazarmėse. Tuomet jie dviem veidais įsplatinti dantų šepetėliais visas kazarmes.

Daugiausia kenčią kareiviai kilę iš Elzaso ir Lotaringijos. Juos kitaip nevadina, kaip "prakeiktieji francūzai".

Dėl tokio nežmoniškų su kareiviais elgimosi, daugelis iš jų nusižudė arba pabėgė iš kariumenės.

Kai kurie aficeriai mėginę skūsties dėl tokio kareivių kankinimo, bet viršininkai į jų skundus paprastai neatkreipdavę domos.

Prokuroras prašė teismo padaryti dviejų dienų pertrauką, kad jis galėtų surinkti medžiagą atsakyti gynėjui. Jo prašymas išpildytas".

Katalikiška konvencija.

Lourdes, Francija. — Dešimtis kardinolų, du šimtai arcivyskupų ir vyskupų iš visų pasaulio kraštų suvažiavo čia į vadinamąją komunjijos konvenciją. Tarpe jų yra ir New Yorko kardinolas Farley.

Lourdes neva pagarsėjo savo "stebuklingais" išsigydymais.

Peterburgo darbininkai susikirto su kazokais.

St. Peterburgas, Rusija, 22 d. liepos. — Vyborgo distrikte prasidėjo didelis streikas, kuriame dalyvauja 100,000 darbininkų. Streikas yra grynai politiškas. Darbininkai protestuoja prieš kazokų žveriskumus laike ramiausių streikų. Pastaruoju laiku, kur tik kildavo streikai ir būdavo ramios demonstracijos, gaujos kazokų būdavo siunčiamos prieš streikinius.

Peterburgo streikieriai, kada išėjo demonstruoti ant gatvių, tai prieš juos pasiuntė minias sužvėrėjusių kazokų. Kazokai pavartojo ginklus ir šaudė į minią. Streikieriai nutarė ginties. Sustabdytas gatvekarių judėjimas. Daug gatvekarių apversta. Yra jau ir sužeistų.

22 d. liepos prie streiko prisidėjo ir spautuvų darbininkai. Taigi, rytoj neišeis jau laikraščiai. Tasai didysis darbininkų streikas, kuris apėmė Peterburgą, yra taip-pat protestu prieš atsilankymą Francijos prezidento Poincare.

Mat, kaip tik dabar Peterburge vieši kapitalistiškos Francijos atstovas—jos prezidentas, p. Poincare. Darbininkai supranta, kad Poincare ne tuščiu reikalu atvažiuo. Jisai nori dar labiau pakurstyti caro valdžią prieš apsiginklavimo. Todėl prieš tą bjaurią meklerystę ir tautos prieš tautą siūdymą ir protestuoja darbininkai.

Nekokios vaišės bus Francijos prezidentui Rusijoj.

Argi dabar neaišku, kad Rusijoj kyla audra?

Paskutinės žinios skelbia, kad streikierių skaičius siekia 200,000 žmonių. Visi gatvekariai sustoję.

Tarnavimas caro kariumenę pailgintas.

Ištikimieji nariai Valstybės Dūmoje turėjo slapta posėdį išvien su ministeriais. Rusijos laikraščiams šiųsktu yra užginta rašyti apie tuos sekretus.

Tame slaptame posėdyje nutarta:

"Padidint kariumenę dar visa puse milijono vyrų; paskirt penkis šimtus milijonų rublių ant atbudavojimo laivyno; kareivių tarnystę pailgint trimis mėnesiais".

Tame slaptame posėdyje Dūmos juodašimčiai patarė valdžiai mokinti kareivius atlikti darbus ant gelžkelių, kad ištikus visuotinam gelžkelių streikui, visuomet galima būtų gauti tarpe kareivių skebų.

Dabar išviso caro kariumenę tarnaus suvirš du milijonų drūtų, kaip ažuolų, vyrų!

Naujas užmanymas apie užrubežinius pasportus.

Rusijos biznio ministeris, Timaševs, sutaisė naują sumanymą apie užrubežinius pasportus.

Timaševs sako, kad paskutiniaisiais metais iš Rusijos išėjo užrubežin 281,000 žmonių. Per tą pat laiką išėję prižiūti Rusijon daugiau nei šimtą milijonų rublių.

Timaševs siūlo panaikinti užrubežinius pasportus. Vieton jų išduot palydijimus už 20 kapeikų.

Agentams, kurie kūrsto žmones bėgti Amerikon, grąsinama didesnėmis bausmėmis.

Slaptoji caro policija Francijoj.

Garsus revoliucionierius Burcevas vėl padavė Francijos teisingumo ministeriui nurodymą, jog Paryžių uoliai veikia apie 50 caro šnipų. Tie šnipai užsiima provokacija, slapčiai atplėšinėja laiškus ir t.t.

Burcevas nurodo visų šnipų pavardes ir adresus ir reikalauja, kad jie visi būtų patraukti atsakomybėn.

Francijos parlamente socialistai padarys užklausimą valdžiai.

Trumpos žinėlės.

"L. Ūk." rašo:

V Dūma išsiskirstė. Birželio 14 d. Valst. Dūma užbaigė antrus savo veikimo metus ir išsiskirstė vasarai ligi spalio 15 d., 1914 m.

Ledai. Kazanijos gub. ledai išmūšė 1,000 dešimtinų javų.

Charkovo gub. smarki audra visoj gub. padarė daug bėdies. Suardyta daug valstiečių trobėsių, soduose išlaužta daugybė medžių, žaibu užmušta keletas žmonių.

Garlaivio nelaimė. Ties Kazanium užsidedę plaukias upe Volga garlaivis. Į 20 minutų visas garlaivis sudegė, liko tik geležies grobai. Ugnij žuvo 11 žmonių.

Monopoliai. Ufos gub. valstiečių nutarimų uždaryta 13 degtinės monopolijų.

Minsko gub. Borisovo apskrit. 106 miesteliuose ir kaimuose valstiečių nutarta uždaryti visas girtuoklystės įstaigas.

Išsivai grįžta. Telegramos skelbia, kad pro Liepą grįžta daug išsivai, kurie išvažiavę Amerikon be pasportų. Tokių žmonių grįžta apie 1,500 kas mėnuo.

Senoji carienė šerininė.

"Paryžki Viesnik" rašo, jog didžiausia šerininė Rusijos Amerikos garlaivių linijos yra senoji carienė. Geriausias vietas tos linijos tarnystėje užima danai. Rusai juodašimčiai pastaruoju laiku subruzdė užpildinėti ant tos linijos. Kam girdi, ji gabenama Amerikon drūčiausius Rusijos žmones!

Gaisrai.

Minskas. Selisčių kaime ugnis sunaikino 70 gyvenamųjų namų ir 185 šiaip trobėsių. Nuostolių yra apie 100,000 rub.

Ufa. Dviejuose kaimuose Birsko apskr. sudėgė 103 gyventojai su triobomis ir turty. Nuostoliai siekia 150,000 rublių.

Peterburgo streikas auga.

St. Peterburgas, 23 d. liepos. — Streikas auga. Buvo vėl naujų susikirtimų tarpe streikierių ir kazokų. 300 streikierių sulaukė traukinį, einatį iš Finlandijos.

Prasidėjo streikas Rygoje. Streikuoją 40,000 žmonių.

"Laisvė" yra vienintelis laikraštis, kuris paduoda tiksliausias ir idoniausias žinias iš Rusijos. "Laisvė" nepažiūri jokio svarbesnio atsitikimo Rusijoj.

Laikraščių ir Gyvenimo Apžvalga.

DĖL SAJUNGINIO SOCIALIZMO IR SAJUNGOS VARDŲ.

"Laisvės" N. 51 mės pasisakė negalį sutikti su "Naujienu" tvirtinimu, jog 1) Sajunginis socializmas einas keletą dešimčių metų paskui gyvenimą ir jog 2) Sajunga dar nelabai augstai testoti visuomenės akse.

Mės pasakė, jog tie tvirtinimai mums išrodo nepatutuoti ir neteisingi. Bet tai dar toli gražu nereiškia, kad "Laisvė" būtų nepripažinusi "Naujienu" teise kritikos. Mės manome, kad kritika ir ydų nurodymas yra ne tik "Naujienu" teise, bet ir priedermė, taip lyginai, kaip ir kiekvieno kito, Sajungai draugiško, laikraščio. "Ovšem", mės ypač branginame "Naujienu" tą gražią ypatybę, jog jos turi išsibirusios savo credo ir drįsta pasakyti nuomonę, nevyndamos tiesos ir boveln. Pykti už tai gali tik Sajungos fetišistai, — mės prie jų neprigulim.

Taigi — pirmas išvedimas — "Nauj." turėjusios pilniausią teisę išreikšti savo nuomonę. Bet argi "Laisvė" nebūtų turėjusi teisės su tom nuomonėmis nesutikti?

Tuo tarpu, "Nauj." prikauto mūsų pastabą prie tos rusišės straipsniu, "nuo kurių geri sąjungiečiai laišvisis iš džiaugsmo", bet iš kurių Sajungai nėra naudos.

Kas taip mano apie "Laisvę" — mano neteisingai. Tuščių pagirų Sajungai niekad nėrašėme ir nemanome, kad tas reikalinga. Rodosi, niekas daugiau, kaip ta pati "Laisvė" vedė uoliausią kovą su tulomis ydomis mūsų sąjungiečių tarpe ir ta mūsų kova nenuėjo be pasekmių. Kam mės kritikavome įsinejusias ydas — pripažįsta pagaliau "Naujienu" red. tame pačiame N-ry atsakyme drg. Šukui (žodžiai: "Pirmyn" redaktorių ir "laisviečiai" jau seniai rodė sąjungiečiams tas priemonės, apie kurias įsai pats prabilo dabar).

Vadinasi, mės taip nat esame šalininkais kritikos to, kas sena ir tatau mės ypač pabrėžiame. Kritikos reikalingumo fakte tarpe mūsų ir "Nauj." nėra skirtumo.

Susikeitimas nuomonėmis kilo todėl, kad mės negalim sutikti su tvirtinimu, jog Sajunginis socializmas einas paskui gyvenimą ir jog Sajungai turinti nekoki vardas.

Sajunginio socializmo silpnėbe mės galime išaiškinti ne kokiui tai ypatingu "Sajungos atsilikimu" nuo gyvenimo, bet silpnumu abelno šios šalies soc. judėjimo. Kritikuojant Sajungos ydas, mės būtinai turime atsisvegti ir tas ypatingas sąlygas, kuriose plėtojosi visas šios šalies soc. judėjimas. Dar kaip atstovė susipratusių darbininkų liet. visuomenė — Sajunga ir visai nebologai stovėjo.

Ji, Sajunga ir jos kuopos, aktyviausia veikė laike streikų (Lawrence, Little Falls, kriaučių streikai, Colorado ir t.t.) — veikė nei kiek nebologiau, negu S. P. draugai. Jos, Sajungos, nariai nei kiek nebologiau, kaip anglų lokalai, dalyvauja uni jų judėjime, remia unijas, gelbsti joms.

Politiškos agitacijos dirvoje lietuviai socialistai nebuvo indiferentiški. Visi svarbieji politiko momentai nebūdavo praleisti. Daugely vietų mūsų kuopos padarydavo net sutartis su S. P. kuopomis bendros pol. agitacijos reikale.

Taigi, faktiškai, mės dirbome bendrą darbą su S. P. ir dabar, susivieniję su S. P., mės padarėme tik formaliską, liogišką išvedimą iš

tikrojo dalykų stovio. Mės, taip sakant, apvainikavom Sajungos būdinką.

Dėlei nekoko Sajungos vardo visuomenės akse mės pasakyme, jog tiesa "Naujienu" turi, sakydamos, kad Sajunga praėity padariusi nemažai klaidų. Klaidų šiočių ar tokių nėra išvengusi jokia soc. organizacija, bet kad mės turėtume kėsti už praėities klaidas iki dešimtai kartai — nemanome. Ir plačioji visuomenė neprikis mums amžinai tų klaidų, kuomet uoliausia renkasi mūsų prakalbėse, teatruose, remia visus mūsų užmanymus, ir mato mus veikiant ne vien Sajungoje, bet ir plačiame visuomeniškame judėjime. Faktų tai minčiai patvirtint mės turime tiek ir tiek. Jau patsai vienas tas apsiereikimas, kad socialistų spauda muša išvien patimtą klerikalų ir tautininkų spauda — liūdyja, kad plačioji visuomenė simpatizuoja tiems, kurie dirba po Sajungos pastogę ir tiems, kurių darbas drūčiausia su Sajungos darbu suristas.

NE JUOKTIES, BET VERKTI REIKIA.

Tai dabar ir susilaukėme gražumėlio!

"Tėvynė" sako, kad Gabrys ir Gustaitis nesiklausiusiu "Tėvynės" red., paskelbė jos adresą šale "Draugo" adreso maršruto rengimo reikaluose.

Argi tai jau juodieji klerikalai net nesiklausė drįsta lipti į S. L. A. vežimą ir liepia save vežti?

Jeigu taip — tai jau čia, vyrai ne juokai! Vadinasi, "Tėvynė" ir tautininkai per daug jau išsišlovė Gabyrius ir Gustaitius, taip glostė, taip švelniai kalbėjo, taip nyratė ir pinigų davė, kad Gabrys ir Gustaitis stačiai be pasiklausimo, lipa į S. L. A. vežimą, lipa ant sprando. Jeigu jau iki to dalykai daėjo — tai visi tikri Sus. Lietuv. Amerikoj mylėtojai turi visai smarkiai pagalvoti apie savo organizacijos garbę.

Vyrai, ar jūs pamislįjot, kas bus? Gi atvažiuos koks nors ambasadorius ar jo švogėris ir paskelbs, kad "Tėv." rengia jam maršrutą, paskelbs, net leidimo "Tėvynės" nepasiklausęs.

Jeigu Gabrys ir Gustaitis taip nachališkai panaudojo "Tėvynės" vardą — tai visų dorų žmonių priedermė pasipiktinti taisiais ponais.

Bet kodėlgi "Tėvynė" tyli, kodėl ji neprotuoja prieš vyriausius kaltininkus, be leidimo įtraukusius S. L. A. organą į savo klerikaliską agitaciją? Kodėl gi "Tėvynė" neturi nei krislėlio pilietiškos drąsos, kad nurodyt tiems vyrams į visą bjaurumą jų pasielgimo.

Mums gėda už "Tėvynę", kuri atsisako apgint savo garbę. Vieton to, ji ką tik mikčioja prieš "Laisvę" ir sako, kad ją juokas ima!

Kaip jums tatau išrodo S. L. A. nariai? Į jų vežimą jau pradeda lipti by vienas, net nepasiklausęs leidimo — o "Tėvynė" juokai... iš "Laisvės", kad ši rūpinasi apginti S. L. A. garbę nuo įvairių svečių nebuvelių.

Ką gi turėjo "Laisvė" daryti, kada pamatė "Vienyb. Lietuvninkų" pp. Gabrio ir Gustaičio pranešimą, kur buvo nurodyta adresas "Tėvynės"? "Laisvė" turėjo pranešt apie tai ir pasipiktinti. Ji taip ir pasielgė.

Ką gi turėjo daryti "Tėvynė", kuomet pamatė jos vardą tampant be jos leidimo? Išreikšt panieką aniemdviem ponam.

O ar ji tai padarė? Ne, ji tik pasijuokė iš "Laisvės" rūpestingumo.

Reiškia, ir didžiausias be-gėdiškumas Gabriams pra-

šina veltui, be pabaudos ir jė greitai galės užlipt ant S. L. A. narių sprando, net nepasiklausę.

O jeigu darbininkiškas laikraštis, vardan garbės pačio S. L. A., perspėja narius — "Tėvynė" jau pyksta. Argi mės neturėjom tiesą pasakyt, kad "Tėv." redakcijos dūšia ir kūnas mūsų priešų pusėje?

VEIDMAINIAI, O NE INDUSTRIALISTAI.

"Dilgėlės", pagaliau, pastato prie gėdos stulpo tuos keistusius Baltimorės "industrialistus".

Štai ką rašo "Dilgėlės": "Katalikų" N. 27 skaitome vieno Baltimorės "industrialisto" korespondenciją:

"Pasklydę gandas, kad "Darb. B." mires. Taip nėra. Tikimasi, kad vasaros pabaigoj viskas bus sutvarkyta ir galės eiti. Žinoma, socialistai stengiasi pakenkti mūsų laikraščiai ir leidžia paskalas. Vienam socialisteliui pateko laikraščio numeris pluoštas. Tai tas socialistėlis rašė leidėjams, kad, girdi, sudegisias, jei neprišiusia krastos ženkelių parsintimui."

A. Kurelaitis. Nei vienas iš visų lietuvišku laikraščiu nebuvo taip prielankus mūsų industrialistų judėjimui ir nei vienas taip simpatiška neatsiliepė anie tik-ką gimusi "Darbininkų Balsa", kaip "Dilgėlės". Vienok no šitam jų niekiojūmū "Dilgėlės" meta jiems geležinį pirštine: Jūs veidmainiai, atgaleivū prielankos, nusiprauskit ir švieskitės anie industrializmą nuo ABC!"

"NAUJIENOS" PATRAUKTOS TEISMAN.

Tūlas Kulis, "Lietuvos" agentas, patraukė "Naujienu" teisman. Mat, "Naujienu" padariusios jam skriaudos būk tai už \$10,000. Byla vėsias žinomas Bračiulis, žmogus savo pažinimais labai artimas "Lietuvai".

Kulys — "Lietuvos" agentas... Bračiulis — "Lietuvos" vienamanis...

Ant kelių prieš Jo Ekscelenciją!

"Laisvė" jau nurodė, kaip pūdinėja vadinami Lietuvos pirmiečiai prieš naują Žemaičių vyskupą, p. Karevičį.

Puikų paveikslą servilizmo suteikia laiškas "pirmieviško" advokato Leono, tilpęs "Lietuvos Ziniose". Tenais naujam vyskupui nesigailima komplimentų ir iš viso to laiško tono matyt, kad tas pirmievis įgavo šventabūva kinku drebeji-ma prieš Jo Ekscelenciją.

Nesitikim, kad "Jo Ekscelencija" nors pirštą prikištų prie progresyviško darbo darbo Lietuvoj. Tik tiek galima, jog p. Leonas bus pakviestas ant pietų už jo klapčiukavimą.

KAD JAU GRĖVA, TAI GRĖVA!

"Laisvė" pasipiktino iš "Ryg. Naujienu", kam šios vagiančios iš "Laisvės" straipsnius.

"Katalikas" visai nesipiktina iš "R. Naujienu" — mat, panašus laikraščiai — ir sako, jog "Laisvė" todėl užsi-puolanti ant "R. N.", kad jos redaktoriūs kada nors gavęs nuo p. Jakavičiaus mušti.

Kad jau grėva, tai grėva — tas "Katalikas". Kada "Kel." ir "Dilg." nurodė "Katalikui", kad įsai perspaudino K. Jasiukačio apsakymėli, nenurodęs, iš kur imas — "Katalikas" tik grėviškai nusikvatojo.

Turbūt, jie ten visi kazokų šoka!

Didžioji Azija atbunda.

Visos Azijos atgimimas, tai rezultatas tų stambių permainų — politiškame, moksliskame, drauginiame ir ekonomiskame gyvenime, kurios dabar įvyksta veik visoj milžiniškoj Azijoje.

Tokį išvedimą padarė George Sherwood Eddy, kuris aprašo dabartinį Azijos progresą knygoje "Nauja era Azijoje". Toje knygoje p. Eddy paduoda savo 17-os metų pritarimus visose Indijos daljse ir abelnai tolimuose ir artimuose Rytuose. Trumpai sutraukus, jo kelionės rezultatai štai ką parodo:

Kas metą Rytuose įvyksta nemažai permainų, bet niekad pirmuos ten nebuvo pastebama tokių didelių ir toli siekiančių permainų, kaip kad paskutiniiais metais. Chinaja tapo republika; Japonija žymiai pažengė pirmyn konstitucijiniame valdymo; Korea jau pradeda prisitaikinti prie naujos tvarkos; neramumai Indijoje krypta naujon vagon. Artimuose gi Rytuose Balkanų karė permains Turkijos mapą ir davė pradžią daugeliui permainų Mažojoj Azijoje.

Azija dabar pergyvena pamatinio perdirbimo periodą ir formos, į kurias susilies jos naujas gyvenimas, nulems visą jos ateitį. Atbudimo ir reformų periodas buvo pradžia naujos eros, kurios svarbą niekas negalėjo atspėti. Dabartinės permainos Azijoje daugeliu atžvilgių yra daug svarbesnės ir gilesnės, negu tos, kurios įvyko penkioliktame šimtmety Europoje. Azijos permainymas pastaruose dešimtmėčiuose, tai svarbiausias žmonių reginys. Milžiniškas ūmus praūdimas apėmė visą Aziją. Tie patys principai, kurie sutvėrė mūsų vakarinę civilizaciją, dabar veikia senoviniuose Rytuose, pagamindami tas pačias didėlias permainas, kurias jie sutvėrė Vakaruose. Tasai atbudimas taip platus ir didelis, jog ji pilnai galima pavadinti "Azijos renaissancu" — atgimimu".

Bet Azijos atgimimas reiškia daug daugiau, negu Europos atgimimas; tai yra intelektuališkas atgimimas, religiška reformacija ir devynioliktojo amžiaus mokslo ir industrijos išsivystymas — visi sykiu susivieniję. Didėnis savo plotu, gilumu ir spēka, negu Eropos atgimimas, penki šimtmėčiai atgal, Azijos atgimimas gali turėti ir svarbesnę reikšmę.

Europos gyventojų skaitlis penkioliktame šimtmety nesiekė nei 100,000,000, gi Azijos gyventojų skaitlius dabar pereina 200,000,000, tai yra du syk daugiau, negu visoj Europoj, penkis syk daugiau, negu Šiaurinėj ir Pietinėj Amerikoj, arba pusę visų gyvū žmonių.

Tasai suvienytas atgimimas ir reformacija Azijoje apsiereiskia daug šarpiau, negu tai buvo Europoje, ir tenai dešimtmėčiais pasiekiamą tas, kas Vakaruose reikalavo ilgų šimtmėčių.

Chiniečių intelektuališkas atbudimas yra dar labiau stebėtinas, negu japoniečių. Pažymėtina Chinijos imperatoriaus paliepinas, kuriuo, tuoj po pasibaigimo Rusų-Japonų karės, tapo nušluota senoji mokinimo sistema, o jos vieton įvesta dabartinė Vakarų mokinimo sistema. Iki tolai Chinijos mokiniai per pastaru du tūkstančių metų žiūrėjo tik į auksinį praėities amžių.

Nors jų studentai atlikdavo milžiną darbą, mokindami at amties čielus, iš kur imas — "Katalikas" tik grėviškai nusikvatojo.

Turbūt, jie ten visi kazokų šoka!

ir abelnai nežinojo nieko praktiško. Dabar gi Chinaja smarkiai griebsiai naujo mokslo. Daugel miestuose senovinės bažnyčios tapo konfiskuotos, kad padarius vietą kolegijoms ir kitokioms mokykloms, kurios dabar steigiamos greičiau, negu spēja statyti joms tinkamus namus. Senovinės mokyklos griaujamos, kad duot vietą universitetams ir parlamento rumams.

Skaitlius naujų valdiškų mokyklų mokinių viename tik Pekine į dešimtį metų paaugo nuo 300 iki 17,000. Pekino apielinėję mokinių skaitlius pakilo nuo 2,000 iki 20,000.

Aplankęs dvylką miestų Chinijoje rašytojas rado kiekviename nuo 4,000 iki 12,000 studentų. Gražus didelių normališkų mokyklų rūmai jau puošia daugelį miestų. Tulose tų mokyklų mokinasi po tūkstantį buviančių mokytojų; nes naujoji Chinijos mokslo sistema reikalauja apie milijoną mokytojų. Dabar Chinijoje apsiereiskia didėnis troškimas naujojo mokslo, nekaip seniau troškimas klasiško mokslo, nors ir seniau būdavo, kad 70 ir 80 metų vyrai bandė išlaikyti klasišką egzaminą. Net ir moterų apšvietą Chinijoje sparčiai žengia pirmyn.

Philippinečių apšvieta praėjusiam dešimtmety taip jau labai šarpiai kilo. 1910—11 m. tenai buvo suvirš 600,000 mokinių mokyklose. Tai yra daugiau ketvirtadalis visų mokyklos mūsuose esančių vaikų. Suvirš 500 amerikiečių mokytojų nuvežta ant Philipinų salų vienu kartu ant vieno laivo.

Gera sutvarkyta pramoninių mokyklų sistema, kuri apima žemdirbystę, namų priežiūrą ir praktiškos amatų, suteikia philippiniečiams taip reikalingą praktišką mokslą. Mokslas visiems dovana. Mokiniai daugiau išmoko angliškai ir vieną dešimtmetį Amerikos valdymo, negu buvo išmokę ispaniškai ir tris šimtmėčius Ispanijos valdymo. Apie viena šešta dalis visų valdiškų įeigu tenai išleidžiama apšvietos platinimui.

Mokslo atnaujinimas ir jo troškimas taip lygiai apsiereiskia ir Indijoje. Jau dabar Indijos kolegijose randasi suvirš 30,000 studentų ir vis labiau didinasi reikalavimas dovana ir priverstinio mokinimo.

Tili pasakys, jog žmonių minios Indijoje ir Chinijoje tebėra dar labai tamsios, ir jog keturiuos penktadalės vaikų dar nelanko mokyklų, arba jog tolimų kaimų gyventojai dar nieko negirdėjo apie indus sukilimą 1857 m., arba apie Japonijos karę su Chinaja; bet taip lygiai tiesa, kad Europos žmonių minios buvo tamsios atgimimo laike ir tankiai visai nieko nežinojo apie mokslo atnaujinimą ir apie mokslą abelnai.

Spaustuvės presas daug greičiau plėtoja Rytų atgimimą, negu tai buvo Vakaruose. Nors chiniečiai išrado judinamas raides penkišias šimtmėčiais pirm Guttenbergo, bet tik visai neseniai misijonierius, Robert Morrison, atvežė Chinijon pirmą dabartinį spaudos presą.

Pirm to Chinijoje buvo tik vienas laikraštis "Imperatoriaus gazietas", išimtinai dël valdininkų, dabar gi ten jau daugiau dviejų šimtų laikraščių. Indijon pirmą spaudos presą atvežė tūlas William Carey. Įsai uždejo ir pirmutinį ten laikraštį. Dabar Indijoje yra 2,700 spaustuvių, kuriose spausdinama 3,500 laikraščių ir dienraščių.

(Toliau bus).

Škotijos lietuviai socialistai.

Čia, Škotijoje, lietuvių socialistų Sajunga neturi nei vieno nario, katras nebūtų darbininkas. Beveik visi nariai yra mainieriai ir ne daugiau jų bus, kaip 200.

O koki didelį darbą jie atlieka! Leidžia savo laikraštį, nors jiems tas ir sunkiai duodasi. Palygint škotiečių spēkas — tai bus bile rajonas L. S. S. Amerikoj, o darbas, škotiečių atliekamas, bus dvigubai didėnis. Škotiečiai kur kas daugiau spēkų aukauja savo organizacijai. Nei vieną susirinkimą nepraleidžia, kad neparinkus aukų tai "Rankpelniui", tai agitacijos fondui, tai kankiniams, tai Lietuvos Socialdemokratų Partijai. Aukas renka kožnas sąjungietis.

Kuopų susirinkimai įvyksta kas nedėldienis apie 11—2 val. (kaip ir bažnyčiose). Daugelis kuopų savo sales užlaiko, o kurios neturi tokių, tai visgi įieško. Čia be sales draugai nesupranta, kaip galima gyvuot, taip kaip parapijonai be bažnyčios.

Susirinkimuose uoliai apsvartomi Sajungos ir kuopos klausimai, padiskusuojama šiaip jau apie įvairius dalykus. Žinoma, klausimus, kaip mokas, vienok svarsto, diskusuoja, ginčijasi. Iš to matyt, kad daug sąjungiečių trokšta žinių ir taigilesnių.

Šiokiomis dienomis salė taip-pat atvira bent 2—3 valandas. Salėje yra knygu ir laikraščių. Taip-pat yra sodės, saldumynų ir tt. Kas savaitė vienas iš draugų patieilia stovi bufete. Įsai ir salę apvalo ir tvarką daboja.

Siuomi laiku sąjungiečiai daugiausia susirūpinę "R." padidinimu ir pagerinimu. Pirkto naujas mašinas, kurios kaštavo apie 37 svarus (360 rublių). Perka knygu pardavimui. Žodžių sakant, vertia materiališka pamatą L. S. S. D. Br.

O ant to pamato jau stiprina savo dvasišką spēką, įieško inteligentiškų veikėjų. Ir čionai vertėtų apsigyventi inteligentiškam darbininkui, kuris galėtų užimti vietą organizatoriaus, kalbėtojaus ir padėtų redaktoriaus darbe — prie "Rankpelnio" galima užlaikyti du draugu redakciją. Žinoma, kad algą jie moka taip, kaip mainieriams, mažu truputį daugiau.

Priešus jie turi gana didelius, net du kunigus, kurie taip pat leidžia laikraštį ir parapijose sutvėrė "blaivininkų" kuopas, ir tokiose dvigubiose organizacijose užtvėrė nuo socialistų parapijonus. Bet parapijonai visgi tirpsta — kunigui. O Sajunga pamaži auga. Tai draugu pelnas. O ant nekurių susirinkimų, tai prisiejo man apkalbėti su "parapijonais", kaip prašalinti suirutę tarpe darbininkų. Ir jie sutiko, — kad ekonominiuose ir politikos klausimuose darbininkai turi eiti išvien, o tikėjimo dalykus ne maišyti su "žemiškais" klausimais, vienus nuo kitų atskirti. Tą supratimą iš dalies jiems davė prigulėjimas prie unijos, kuri visuotinu streiku žymiai pagerino darbininkų būvį. O sąjungiečių veikimas dar daugiau inėša susipratimo į parapijonų galvas. Bet iki šioliai užteko draugams savo spēkų, dabargi jau reikia didėsinų spēkų — moksliskų, reikia ir patiems pasikelti ir priešus apsilpninti. Apie tai vertėtų visiems socialistams pamislyti, kad škotiečiams suteikti intelektualų spēkų. Kad škotiečiai gerai veikia, liūdyja ir tas, kad mane visas dienas buvo užėmę, nei vieno vakaro nepraejo be pasikalbėjimo. Jau tas darbas ne tik idealiskai, ale

ir materialiskai apsimokėjo, t. y. iš surinktų aukų ant mano prakalbų uždengė lėšas agitacijos darbo.

Apie susivienijimą su Anglijos socialistais taip-pat kalbama, ir, rodosi, priešų nėra, o kad nesusivieniję li-gišiol, tai delto, kad Anglijoj iki paskutiniam metui veikė kelios lygiai socialistų partijos, — bet dabartės, toms susivienijus, prisieis ir L. S. S. D. Br. prie jų prisidėti. A. Baranaskas.

Jonaitis ir Kriščiūnas arba kaip kunigai rašyt moka?

Gana tankiai lietuviškuose laikraščiuose yra patėmyjama, kad vienu, tai kitur kokia nors draugija, balių rengdama atsispaudžiuo apgarsinimus labai sudarkyta kalba bei rašliava. Bent iš dalies, ta galima pateisinti tuomi, kad lietuviškų mokyklų nėsant, neismoksta lietuviškai parašyt, — tai viena, antra, — tai nebuvimas čia pat po šonu lietuviškos spaustuvės, kuri atspaudintų teisingai. Svetimtautiškose spaustuvėse ir gerą raštą dar sudarko.

Bet kada mūsų "dvasiški" vadovai, kurie yra žemesnį ar augštesnį apšvietos laipsnį pasiekę, nemoka, maždaug, taisyklingiau parašyt, tai juokas, kartu ir klausimas gimsta — kaip toli ir teisingai toki vadovai gali nuvest savo pasekėjus, kad jiems patiems reikalingi vadovai net gramatikos?

Visai neperseniai tūlas Jonaitis (kun.) atsišaukė per "Laisvę", apgindamas savo garbę (kuriam "Laisvė" prižadeta siuntinėti per metą laiko už kvoterį, kad pasimokintų lietuviškai rašyt. Kasžin, ar prisituntė kvoterį, ir ar yra "Laisvė" jam siuntinėjama?), iš kurio rašliavos kiekvienas mokantis šiek-tiek lietuviškai parašyt, turėjo nusikvato. — Dar kito, save vadinančio "rymsku kunygu" apgarsinimą priduo. Tik pasiskaitykite:

"Nauia baznyčia, Halle, Rymška Katalykeska lietuveska baznyčia. Paneles Szvenciausios Marijos, 957 Grand Str Brooklyn N. Y. pirmos Misšios has to baznycio, oteyn. Ned. 15 Februariu 1914 m. Prasides Misšios 11 valando r. yžonga y baznyčia ne už dyka po notaremo Komiteta. kunygas S. Kriščiūnas".

Sitas apgarsinimas, nors nepažymėta, kur spaudintas, bet galima spresti, kad lietuviškoje spaustuvėje, nes tūlos raidės yra akcentuotos, kaip: č, š, ž. Atrodo, kad "kunygas" parašė, o zakristijonas nunešęs spaudon, uždraudė taisyti.

Na, ar ne yra cūga iš Jonaitis su Kriščiūnu? Pui-kiausia!

Ponas Silvestras Kriščiūnas yra neva Rymo tarnas. Tūla laiką laikė pamaldas paprastuose gyvenamuose kambariuose. Dabar, nuo vas. 15, atidarė tuščios krautuvės vietą, su labai skystai apgyventa apielinke prie smirndančios upės. Parapijonai turi jau apie kapą.

Toki tat nemokėliai imasi taip sunkios užduoties — dūšias ganyt, kuomet Lietuvoje gero ūkininko bandos neisganytu. Iš kalno galima sprest, kad jie dūšių, daugiau pragany, negu išgany. Zapyskietis.

Šiauliai ir Ryga jau mūsų.

Žymus L.S.D.P. veikėjas jau rašo privatiškai "Laisvės" redaktoriui, jog laikraščiai "Vilniai" jau pavyko užkovoti Rygą ir Šiaulius.

Dabar Kauno eilė, o paskui "Vilniai" reikės skverbtis į placišios Lietuvos sodžius.

"Vilnis" jau pralenkė "Rygės Garsą" ir "Rygos Naujienas".

Kaip pastoti Suvienytų Valstijų piliečiu?

Amerikoj gyvenantieji lietuviai ligišiol labai mažai rūpindavosi pastoti Suvienytų Valstijų piliečiais. Seniau, kol ūkiesiškos popierios buvo lengvai gaunamos, tai republikoniški ir demokratiški politikieriai parūpindavo jas lietuviams dykai, kad tik laike rinkimui sie už juos balsuotų. Vėliaus gi, kada išėmimas popierių liko šiek tiek ap sunkintas, tai lietuvių, lyginai kaip ir kitų tamsesnių tautų darbininkai, ant ūkiesiško popierių pamėjo ranka. "Kam čia to klapato? Juk aš ir be popierių galiu gyventi", — sakydavo ne vienas.

Vienok pastaruoju laiku jau ir lietuvių daugiau susirūpino pilietystės klausimu. Prie to juos daugiausia pastumdėjo ta politiška agitacija, kurią varo socialistiški laikraščiai. Žmonės iš mažesnių miestelių, kur nėra politiško klubų ir Sąjungos kuopų, kreipiasi į redakcijas su klausimais, kaip pastoti Suv. Valstijų piliečiu?

Todėl aš šiame savo straipsnelyje nors trumpai į tą klausimą atsakysiu.

Suvienytų Valstijų piliečių galf pastoti kiekvienas svetimžemis, jeigu tik jis yra baltos (kaukaziškos) rasės. Apart baltųjų, ūkiesiški gali būti ir afrikoniškos rasės — juodukai. Suvienytų Valstijų įstatymai draudžia tapti piliečiais tik chiniečiams, japoniečiams, havajiečiams, birmajiečiams ir indijonams. Šie įstatymai paliečia ne tik vyrus, bet ir moteris. Apart to, šios šalies piliečiais negali būti ir tie žmonės, kurie iš principo yra priešingi organizuotai valdžiai. Taigi anarchistams pilietiško popierių neišduoda. Taipgi neišduoda popierių ir poligamistams (pripažįstantiems daugpatystę).

Norintieji tapti šios šalies piliečiais, pirmiausia turi paduoti anreškima, kad nori likti piliečiu. Tasai anreškimo padavimas pas lietuvius priimta vadinti pirmomis popierėmis. Kad gauti gi pilnas popieras, reikia išbūti Suv. Valstijose nemažiau, kaip 5 metus ir turėti pirmas popieras bent du metus. Vienok yra išėmimai, kada pirmo popierių ne-

reikalauja. Štai jie: 1) Jeigu pilnametis vyras iš liuso noro ištarnauja vieną sluzbą Suv. Valstijų kariūmėnė. 2) Jeigu pilnametis vyras ištarnauja 5 metus Suv. Valstijų laivyne. Taipgi nereikalauja išbuvimo 5 metų Suv. Valstijose nuo tų pilnametėjų vyrų, kurie iš liuso noro atitarnavo vieną sluzbą Suv. Valstijų kariūmėnė ir kurie teisingai per 3 metus tarnavo ant Suv. Valstijų prekinėjų laivų.

Pirmas popieras galima gauti tuojaus, kaip tik įžengti į Suv. Valstijas (kad ir tą pačią dieną). Tik reikia turėti nemažiau 18 metų amžiaus ir mokėti pasirašyti savo vardą ir pavardę. Popieras išduoda teismo name (U. S. District Court). Už pirmas popieras reikia užmokėti 1 dol. Popierios, išimtos vienoj valstijoje, yra geros visose kitose valstijose. Pirmos popierios yra geros tik per 7 metus. Potam jos trošina savo vertę.

Kad gauti pilnas popieras, štai kas reikalinga: 1) turėti 21 metus amžiaus, 2) mokėti (nors šiek tiek) anglišką kalbą, 3) pristatytį paliudyjimą iš Washingtono Immi-gracijos Departamento apie pribuvimą į Suv. Valstijas, 4) apsipažinti su Suv. Valstijų konstitucija ir 5) turėti su savim du liudininkus, kurie tave pažįsta per pastaruosius 5 metus. Laikie kvotimo daugiausia klausinėjama iš Suv. Valstijų istorijos ir konstitucijos.

Pilnos pilietystės popierios kaštuoja 5 dol. Prie tos sumos prirekuojama ir tas 1 dol., kurį užmokat už pirmas popieras. Pusę tų pinigų eina į Suv. Valstijų kasą.

Kiekvienas Suv. Valstijų pilietis gali išvažiuoti į kitą šalį ir išsižadėti Suv. Valstijų pilietystės. Vienok laike Suv. Valstijų karės nevalia pilietystės išsižadėti. Jeigu Suv. Valstijų pilietis išvažiuoja į savo gimtinę ir ten prabūna du metus, neduodamas apie save jokios žinios valdžiai, tai nustoja Suv. Valstijų pilietystės.

Jeigu ateivė moteris apsiaveda su piliečiu, tai ji irgi skaitosi pilietė. Bet jeigu išgimė moteris apsiaveda su svetimžemiu — nepiliečiu, tai

ji irgi palieka svetimžemėnėpilietė.

Už padirbimą popierių arba už neteisingą liudyjimą laike jų išėmimo Suv. Valstijų valdžia skaudžiai baudžia. Taip, popierių falsifikuotojams įstatymai rodo bausmės 10,000 dol., arba 10 metų kalėjimo, arba abi bausmės kartu. Už kreivą liudyjimą — 5,000 dol. bausmės, arba 5 metai kalėjimo, arba abi bausmės kartu. Taigi, kaip popierių ėmėjai, taip ir liudininkai neprivalo nieko meluoti.

Ūkiesiškos popierios šioj šaly turi augščiausią galę. Viskas priklauso nuo balsuotojų. Todėl kiekvienas ateivis darbininkas būtinai turi stengtis palikti piliečių ir savo balsą suvartot darbininkų klaišos naudai. Niekas kitas, kaip tik susipratę darbininkai — balsuotojai turės įvykdyti šioj šaly laimę!

J. Neviackas.

PLEISKANOS.

Pleiskanos buvo žinomos ir senovės žmonėms. Jos kankino žmones nuo neaitmenamų laikų. Apie pleiskanas bei jų atsiradimo priežastį daktarai visai manė, jų prašalinimui var-tojo įvairių-įvairiausių vaistų. Tik tai paskutiniu laiku Europos bakteriologas Sabouraud surado, kad pleiskanas pagamina tam tikras sutvėrimėlis — bacillus, kuris tapo pavadin-tas "Sabouraudo mikrobacillus". Tasai bacillus apsi-gyvena plaukų šaknise ir jas naikina. Profesorius Las-sar darodė, kad pleiskanos yra užkrečiamos. Pleiskanu bacillus, kaip ir visos bakterijos, nemėgsta šviežio oro bei saulės. Dėlto moteris pleiskanos daug mažiau vargina.

Kadangi pleiskanos yra užkrečiamos, tai reikia visuomet vartoti savo šukas. Kietos, mažos kepurės spaudžia galva, neleidžia arterijoms užtektinai kraujo atnešti. Tas galvos paviršius padaro silpnėsiu, pleiskany bacillusai tada gauna progą daugintis, sukelia pleiskanas, kurios ant galo priartina galvos nuplikimą.

Pleiskany bacillus nemegsta čvstumo. Užtat reikia galva čvstai užlaikyti. Suradus tikrą pleiskany priežastį, be abejonės, bus galima atrasti ir tinkamus vaistus nuo pleiskanos.

A. J. Karalius.

IŠ ARGENTINOS.

Berisso. F. C. S. Birželio 7 d., 1914 m. įvyko visuotinas Lietuvių Savišelpinės Draugijos "Vargdienis" tiesuotų narių susirinkimas. Buvo bausmės 10,000 dol., arba 10 metų kalėjimo, arba abi bausmės kartu. Už kreivą liudyjimą — 5,000 dol. bausmės, arba 5 metai kalėjimo, arba abi bausmės kartu. Taigi, kaip popierių ėmėjai, taip ir liudininkai neprivalo nieko meluoti.

Ūkiesiškos popierios šioj šaly turi augščiausią galę. Viskas priklauso nuo balsuotojų. Todėl kiekvienas ateivis darbininkas būtinai turi stengtis palikti piliečių ir savo balsą suvartot darbininkų klaišos naudai. Niekas kitas, kaip tik susipratę darbininkai — balsuotojai turės įvykdyti šioj šaly laimę!

J. Neviackas.

Lietuviškiems chorams.

Teko girdėti daugelio chorų nusiskundimus, kad trūksta chorams lietuviškų dainų. Šiuomui pranešu, kad Brooklyno "Aido" choro vedėjas, lietuvių dainoriams gerai žinomas p. L. Eremi-nas neužilgo pradės "Laisvė" je talpinti jo parūpintas gražias lietuviškas daineles, tinkamas chorams. Taigi, visi dainoriai ir šiaip mylintieji dainas, užsiprenumeruokit "Laisvę".

"Aido" choro narys J. Neviackas.

Kunigai sakys pamokslus rusiškai.

"Viltis" skelbia, jog Gardino gub. katalikų kunigams busių įsakytą sakyti bažnyčiose pamokslai ir rusų kalboje.

Maxim Gorky.

PASIKALBĖJIMAS SU CARU.

Vertė V. Paukštys.

Caro dvare Carskoje Selo priima labai maloniai, bet už tai originališkai.

Kaip tik aš įėjau, tuojaus apsupo mane visa gauja žandarų ir momentališkai jų rankos su didžiausiu energiskumu pradėjo lankytis po mano tuščius kišenių.

— Tamstos! — meliai tariau aš jiems — aš gerai žinojau, kur einu, pertai nepasiėmiau su savim nei vienos kapeikos!...

Vienok jie į tuos mano žodžius neatkreipė nei mažiausios atydos ir varė savo darbą toliau, bečiupinėdami mano drabužius, plaukus, batus, žiūrėdami man burnon ir į kitas vietas, kur tik galėjo žmogaus akis prieiti.

Priimamoji, kur mane ištyrinėjo, buvo papuosta papratsai, bet įdomiai: Kiekviena lange buvo išstatytas kulkasvaidis, atkreiptas į gatvę, priešais duris greitsaudė kanuolė, pasieniuose — šaudyklės. Apjieskojo mane artistiška; matyt, kad žmonės atlieka savo darbą netik žinodami, bet ir su pasišventimu. Aš sukinėjausi jų rankose, kaip koks guminis vaikų žaislas. Pagaliau, vienas iš jų atsisalino nuo manęs tris žingsnius į šalį, apžiūrėjo mano visą figurą nuo galvos iki kojų ir sušuko:

— Nusivilkite!

— Tai yra — kaip? — paklausiau aš.

— Visiškai nuogai! — kategoriškai jis man pasakė.

— Ačiū jums! — tariau aš. — Jeigu jūs norite mane praušt — tai visai bereikalingas jūsų darbas, nes aš šiandien išsimau-džiau pirty...

— Be juokų! — atkartojė jis, besitaikydamas man tiesiog į galvą iš revolverio. Ir tas nei kiek nenugriebino jo draugų, — jie metėsi prie manęs ir, akies mirksny, numovė nuo manęs drabužius, kaip nuo bulvės skūrą. Tuomet jų viršininkas vėl atydžiai apžiūrėjo mano visą kūną ir kuomet jau galutinai persitikrino, kad aš neturiu jokios bombos ir kad mano kaklas pilnai atsakantis dėl pakorimo, — jis man pasakė:

— Eikite!

— O... apsilvilkite galima?

— Nereikia!

— Bet, atleiskite...

— Be jokių kalbų! Marš!

Du iš jų su nuogais kardais atsistojo iš šalių, o vienas, laikydamas revolverį prie mano pakaušio, iš užpakalo, ir męs tyliai pradėjom eiti palocio kambariais.

Kiekvienaime iš kambarių sėdėjo ir stovėjo žmonės, apsiginklavę nuo kojų pirštų iki dantų. Tokia ėjimo procesija, matomai, dėl jų buvo jau įprasta, — tik vienas, laižydamas lūpas, paklausė mano sąkeleivių:

— Plakti, ar karti?

— Literatas! — atsakė jam.

— A, reiškia, karti. — Nusprendė jis.

Mane įvedė į kambarį be langų ir tik su vienomis durimis, per kurias męs įėjom. Prie lubų prikabinata degė tamsi lempelė, apšviessdama tamsiai visą kambarį. Po lempe stovėjo nedidelė kanuolė ir daugiau nieko nebuvo. Aš visai nesitikėjau sutikti kitokį kambario įrengimą ir tas man nela-bai patiko. Jame kas toks buvo negeras, spaudžiantis mano sielą ir man pradėjo galvon lysti įvairios mintys.

— Nėra čia ko žiūrėti, — pastebėjo man kareivis su revolveriu rankoj.

— Aš viską matau... — atsakiau jam.

Mano sąkeleiviai stipriai prikišo mane pilvu prie kanuolės galo, bet rankas paliko liuosas. Paskui vienas suvienyo elektriską vielą su kanuolės spyna, kurios galas buvo ant stalo. Paskui dar apžiūrėjo virves, kuriomis buvau suvienytas su kanuolės galu.

— Runkas augstyn! — Sušuko vienas.

Aš pakėliau rankas. Visi trys apėjo aplink mane ir išnyko. Duris sugirgždėjo užpakaly manęs. Kas toks ramiai pasakė:

— Gatava!

Grabinė tyła. Aš jaučiau, kaip mano plaukai ant galvos augs. Kanuolės plienas, įsirišęs man pilvan, leido per visą kūną šalti. Plikos sienos ir mane žiūrėjo. Aš maščiau:

— Nejaugi tai bus paskutinis mano pasikalbėjimas?

Ir man pasidarė taip liūdna... Aš norėjau nuleisti rankas ir paglostyti kanuolės plieną, kaip glosto šunis...

Bet tuom laiku, po grindimis priešais mane, pasigirdo koks tai keistas bldėsis — tartum, kas tai vaitojo iš didelio nuvargimo.

Vienas grindų šmotelis prauzo ir skylėj pasirodė keno tai ranka, kuri greitai užsikabino už grindžių.

Ir tuojaus priešais mane iš po grindų išsoko, kaip korka iš butelio, pats rusų caras, su visais savo titulais, visas geležimis apkabinėtas.

Aš sudrebėjau ir mano rankos nusi-leido.

— Runkas augstyn! — pasigirdo drebantįs caro balsas. Aš mačiau, kad jo pirštas jau prirengtas paspausti elektros guziką ir tuomet mano rankos gali iškilti augstyn taip, kaip vėjinio malūno sparnai, esant dideliu vėjui.

— Ot taip! — tarė caras ir ant jo veido pasirodė silpnas nusišypsojimas. — Kuomet męs matom savo pavaldinio rankas prie kišenių, tai mums rodosi, kad jis nori mesti į mus bombą net ir tuomet, kuomet duoda mums rublj. (Caras save vadina visuomet "męs"). — Vertėjas).

— Jūsų augštenybė! — tariau aš, — pas mane visai nėra kišenių...

— Taip, taip! Męs matom, — bet visgi laikykite rankas pakėlę augstyn... Žmonės dabar tapo išradingi, kaip ir nelemti...

— O, taip, jūsų augštenybė! — pritariu aš jam.

— Ar jus nelabai suvaržo tie mūsų atsargumai, priimti dėl apsaugojimo mūsų gyvasties? — paklausė jis.

— Nieko! Meldžiu nesirūpinti!... Aš įpratęs... — atsakiau jam, neatitraukdamas akių nuo jo piršto, gulinio ant elektros guziko. Užteko mano mažiausio pasijudimo, kaip štai galėjo man iš kanuolės iylsti į vidurius kulka. Laukdamas tokio pavaišinimo, nenoromis žmogus daraisi pataikūnu.

— Kaip matot, mums patiems nesma-gu, net mūsų atsakomybė prieš dievą liepia kankintis! — liūdnai jis ištarė ir palingavo galva.

Visas, nuo kojų iki galvos, apkaltas geležimis, panašiai į senovės karžygius, jis, kaip ir visi kiti valdonai žmonijos mūsų laikuose, sėdėjo ant sosto iš plieninių durtuvų. Bet aprėdalas jo ant tiek buvo sunkus, kad užteko mažiausio susijudimo ir tro-nas išgrūto.

Męs skaitėm jūsų interviu (pasikalbėjimą) su Vokietijos karalium ir mūsų broliu prabilo caras, užsimastęs ir rankomis akis užsidengęs. — Ot, tai karalius! Jis net karalius ir tuomet, kuomet jo pilvas nuo valgio sugenda... O męs negalime tą pasakyti apie save! — Sunkiai atsidusęs tarė jis. Paskui išsitraukė iš kur tai popiergalį ir į jį žiūrėdamas — tarė:

— Žmogaus protas — užmušėjas dievų ir karalių, Vokietijos karaliuje suranda nepergalintį priešą... Taip, tai karalius! Jis tvirtai žino, jog ištikimiausia drauge žmonių valdonų buvo dievaitė Paikystės.

Ir melo, jūsų augštenybė! — pridūriau aš.

Jis pažiūrėjo į mane ir šaltai tarė. — Caro kalba netur būt pertraukiama!... — Taip, jūs teisingai parašėt apie Vokietijos karalių, vienok tas jums neduoda teisių pertraukti mūsų kalbą... Kiekvienas turi žinot savo vietą!... Caras — ant trono, pavaldinys — prie jo kojų.

— Bet, nenusigąskite to patėmijimo. —

Męs gerai žinom, kad jūs negalite pripuliti prie mūsų kojų... Ir męs žinom, — pridūrė jis sunkiai atsidusęs, — kad praėjo tie laikai, kuomet pavaldiniai mētydavo savo širdis po carų kojomis, kaip apie tai pasakojo mūsų palocių istorikai... Bet mūsų palocių istorikai pasiliko nepopuliariški žmonijai... Štai kur aiškiai matosi blėdis apšviestos!...

Pavaldiniai dabar mēto po carų kojomis visokias bjaurybes... Tai reiškia progresas technikos!... Kiek carai turi turėt įiegos, gudrybės ir kantrumo, kad sulaukyti tą minčių upelį, sutraukt į vieną prūdą, prūdą pagarbos ir ištikimybės prieš dievą ir carą... — Jis sunkiai atsiduso, krutinė jo pradėjo kilnotis, lupos drebėti, tartum buvo apimtas didžiausios baimės.

Caro veidas nebuvo panašus į augšto valdono veidą. Tai buvo veidas žmogaus ligoto, bailaus ir kvailo...

Jo rankos išsyk nukrito ant kelių, gelžgaliai subarskėjo. Caras sudrebėjo, apsidairė ir, žiūrėdamas į popierukę, vėl pradėjo.

(Toliau bus).

Malinovsky
(Soc. Dem.)

Muranov
(Soc. Dem.)

Petrovsky
(Soc. Dem.)

Ritslev
(Trud.)

Staritschanov
(Trud.)

Skobelov
(Soc. Dem.)

Suchanov
(Trud.)

Trojnikov
(Soc. Dem.)

Chaustov
(Soc. Dem.)

Tchucheneili
(Soc. Dem.)

Tchaidze
(Soc. Dem.)

Shugov
(Soc. Dem.)

Yagello
(Soc. Dem.)

Yanushkevitz
(Trud.)

Burianov
(Soc. Dem.)

Vershinin
(Trud.)

Prince Gelovanni
(Trud.)

Dzabinsky
(Trud.)

Korensky
(Trud.)

Keinis
(Soc. Dem.)

Mankov
(Soc. Dem.)

Tai yra fotografijos kairiųjų atstovų Rusijos Valstybės Dūmoje. Prie kairiųjų atstovų priguli Socialdemokratų Frakcija ir Darbo kuopa. Tarpe Darbo kuopos narių yra ir du lietuvių atstovai — Keinis ir Januškevičius, abudu iš Kauno gub.

Paciame vidury — paveikslas atstovo soc-dem. Čcheidzės, kurį valdžia traukia teisman už prakalbą, pasakytą nuo Dūmos tribūnos. Toj prakalboj drg. Čcheidze nurodė, kad Rusijos demokratija turi žengti prie respublikoniškos tvarkos.

Darbo ir Soc-Dem. frakcijos yra susirišusios su plačiomis Rusijos liaudies miniomis ir todėl, nors tų atstovų nedaug, jų balsas betgi labai plačiai girdimas.

Šeimynos Istorija.

(Paskaita iš kultūros istorijos).

Parašė A. R.

(Taša.)

Bet dar ir dabar ant žemės yra tokių padermių, kur šeimynoje tėvas daug mažiau reikiama, negu motina. Taip, pavyzdžiui, pas kaikiurias malajų padermes visa šeimyna susideda tik iš motinos ir vaikų, ir tėvas visai nesiskaito šeimynos nariu. Jis skaitosi daug artimesniu savo broliams ir seserims, negu pačiai ir vaikams. Jis dagi negyvena ten, kur jo vaikai ir pati, jis jiems ir nedirba ir duonos neduoda. Jeigu jis ir apsisveda, tai po senovės gyvena savo motinos šeimynoj ir po senovės ten dirba. O šeimynos galva skaitosi vyriausias motinos brolis. Vyro sesers vaikai vadina jį ne dėde, bet tėvu. Jis numirė, — jo vieton pastojų vyriausias šeimynos vyras. O jeigu visoj šeimynoj ne būtų nei vieno suaugusio vyro, tai šeimynos galva pastojų pati motina. Ir turtai taipgi pereina po motinos pusei.

Panašiai gyvena ir nubijonai. Pasakoją, kad senovės nubijonai turėjo savo karalių, ir karaliaus sostas tekdavo ne tikram sūniui, bet karaliaus sesers sūniui, t. y. po motinos pusei.

Apskritai kalbant, pas daugelį tautų da ir dabar yra užsilikusių papročių, iš kurių matyt, kad senovės motina šeimynoj daugiau reikiškė, negu tėvas. Vadinasi, tolimoje senovėje kas-gi visą šeimynos gyvenimą tvarkė? Atsakymas vienas: moteris, o ne vyras; motina, o ne tėvas.

Da tuomet, kuomet visi žmonės gyveno tik iš medžioklės, ne vyras, o moteris užkūrė namų žydinį. Moteris, o ne vyras, pirmiausiai pataisė savo kūdikiui užvejį nuo vėjo ir lietaus, — ir iš to prasidėjo namų statymas. Moteris, o ne vyras, maitino kūdikį, parinko jam šaknelių, vaisių ne tik tam kartui, bet ir daugiau, kad būtų kuo maityti ir tada, kada nieko negalima surasti ar negalima išėiti įsiekoti: o iš to prasidėjo žemės ūkio dirbimas. Moteris, o ne vyras, nuolat kūrė žydinyje ugnį, kad šaltam orui esant būtų kur kūdikiui sušilti. O vyras tuo tarpu ir medžiojo po laukus, visai nei nemislydamas duoti ką nors vaikams ir moterims. Bet gi medžioklė ne visuomet sekasi. Ir štai kuomet medžioklė nesisekdavo, vyras vaikiodavos po laukus, sušalęs ir alkanas arba ateidavo pas moterį ir imtė atimdavo dalį jos surinkto maisto, kurį ji su dideliu vargu buvo savo vaikams parengusi. Ir prie namų žydinio vyrui buvo šilta ir smagu.

Kaip vyrai ant moterų paėmė viršų ir kaip moteris vyrų vergėmis pasidarė.

Ilgus laikus visa šeimyna vyriausiai laikėsi ant motinos. Taip buvo ne pas kokią vieną giminę ar padermę, bet pas visas tautas. Bet pamažu pirmoji šeimynoj vieta nuo moteries perėjo vyrui. Pasidarė tai ne ūmai, o labai pamažu. Kitaip ir negalėjo būti, nes žmonių papročiai tvarkosi ir keičiasi labai iš lėto. Visų laikų žmonės pripratę gyventi taip, „kaip tėvai ir tėvukai gyveno“. Jiems labai sunku seni papratimai pamesti, tuo labiau šeimynos gyvenime. Ir vistiek šeimynos gyvenimas persimanė. Kaip tai ir kodėl tai atsitiko? — Apie šitai galima kai ką patirti, prisizūrėjus įvairių tautų ir padermių papročiams ir darbui.

Prasidėjo štai iš ko: susimąžino vyrų ir pačių skaitlius. O tai pasidarė štai kaip: prie senovės šeimynos tvarkos, vadinamos „punalua“, kiekvienas vyras turėjo po keletą pačių ir iš šitų pačių kiekviena turėjo po keletą vyrų. Bet iš savo pačių daugelio vyras paprastai išsirinkdavo kurią nors vieną, kuri jam labiau patikdavo. Savo keliu ir moterei dažnai kuris nors vienas vyras patikdavo labiau, negu kiti. Žinoma, pas laukinius arba senovės meilės jausmas neka ten giliuodavo prie susituokimo. Bet pamažu šio madon paprotys, kad vyrai ir moteris gyveno poromis, žiūrint, kuris kuriam labiau patiko. Taip atsirado vyriausios pačios ir vyriausi vyrai. Bet be šių vyriausiųjų, ilgus laikus buvo da antraeilii arba ne vyriausiųjų. Daugelis laukinių žmonių taip da ir ligi šiol gyvena. Ir taip pamažu jėjo madon gyventi poromis. Kitaip kalbant, vieton daugpatystės ir daugvyrystės — atsirado porinė šeimyna. Netikėti sugyvenimai poromis vis labiau ir labiau madon ėjo. Bet tai nebuvo da tokia šeimynos tvarka, kaip dabar pas mus. Pavyzdžiui, visai nebuvo skaitoma blogu, jei vyras, neskaitant vyriausios pačios, savo naman pasiimdavo da

keletą pačių. Bet vyras už moterį stipresnis. Ir pamažu vyrai prapratė savo pačioms nedaleisti, kad ir jos po keletą vyrų turėtų; vyras gi keletą pačių turėti tai galėjo.

Ir štai kas vyrams padėjo šeimynoje ir savo rankas vyriausią valdžią paimti: tai maitinimos būdų atmaina.

Dalykas to štai kame. — Kuomet žmonės maitinos vyriausiai iš medžioklės, tai dēlei to turėjo vaikščioti po laukus ir miškus. Bet su mažais vaikais moteris tuo būdu negalėjo sau maisto įsiekoti. Dėlto tai tais laikais moteris su vaikais gyveno kur nors vienoj vietoj ir maitinos turkliais, šaknelėmis, vaisiais, grūdais ir t. p. Žinoma, medžioklė priguli nuo pasisekimo. Kaikada iš medžioklės galima labai gerai gyventi, o kaidada ir nieko negali pagauti. Moteris gi maistas, nors kaidada nėra toksai skanus ir sotus, bet užtat tokių daiktų visuomet lengviau galima surasti. Moteris ankščiau už vyrus išmoko maisto pasidėti ir ilgesniam laikui. Alkani vyrai noroms nenoroms turėdavo arba prašyti arba atimti maistą iš moterų, kurios buvo už juos turtingesnės. Iš šito matyti, kad medžioklių laikais moteris daugiau reikiškė, negu vyras. Moteris buvo savystovesnė ir gyveno laisviau. Su ja vyrams prisiedavo skaitytis. Dėlto tai medžioklių laikais ypatingai didelės valdžios ant moterų vyrai neturėjo.

Bet štai, daugelis padermių, kurios pirmiau gyveno iš medžioklės, pamažu pradėjo auginti gyvulių. Atsirado naminiai gyvuliai, didelės jų kaiminės. Tas kaiminės sergėti, jas prižiūrėti gana sunku ir reikia daug pajiegu. Ir ligi šiol, kurios padermės užsiima gyvulių auginimu, tai šį darbą atlieka vyrai, o ne moteris. Taip, pavyzdžiui, Afrikos laukiniai kafrai, net karvių melžti moterims nepaveikia; net kaiminė išgyti moterims neleidžia. Tai skaitoma ne moterų darbu. O kaikiurios padermės iš gyvulių auginimo ir maitinasi. Iš to pradėjo maitintis ne tik vyrai, bet ir moteris. Vadinasi, svarbiausias šeimynos maistas pradėjo rasti iš vyrų darbo. Ir štai pamažu vyriausių šeimynos maitintojų pastojų vyras. Gyvulių auginimui plėtojanties, šeimyna maitinosi vyriausiai iš vyro darbo. Ir nuo šių laikų prasidėjo moterų nelaisvė. Pas daugelį tautų ir tautų moteris pastojų tartum vyrų vergėmis bei lėlėmis. Nelengva joms gyventi ir iš medžioklės gyvenančiose padermėse, bet dar blogiau pas gyvulių auginimo — piemenis.

Kellauninkai pasakoją, kad gyvulių auginimoju juododžiai Afrikos kafrai ir savo pačias žiūri kaip į verges. Kaikada šitie laukiniai žmonės tyčia užpuola kitus, kad tik sau pačių pasiimti. Jie užpuola kaimynystę esančius kaimus, vyrus užmuša, o moteris pasiima nelaisvėn ir priverčia jas pastoti jų pačiomis. Turtingi kafrai gali išmaitinti ir po keliatą pačių, dėlto pačias jų madoje daugpatystė. Neturtingi gi žmonės turi užsiganėdinti ir viena pačia. Pas turtingus kafrus kiekviena pati turi savo atskirą ūkį ir sodą. O pas juododžius Afrikos abiponus turtingi vyrai savo pačias apgyvendina net atskirose apilinkėse, kad jos nesusieltų ir nesibartų bei nesipeštų. Vyrai paprastai jas atlanko vieną kartą į metus. Daugpatystė yra pas daugelį tautų ir visur tik pas turtinguosius. Taip, pavyzdžiui, daugpatystė dar ir dabar yra ir pas arabus, ir pas turkus, ir pas mongolus ir pas daugelį kitų tautų. Afrikų ligišol moteris stačiai parduoda kam nors už pačią. Yra net tam tikri kupčiai — pirkliai, kurie susitarę užpuola svetimas apilinkes, vyrus išmuša, o moteris paėmė kitiems parduoda.

Pas kaikiurias tautas yra štai kokie papročiai. Pavyzdžiui, vyras turi teisę vesti moterį tik iš svetimos padermės. Tokių papročių laikosi, pav., vidurinės Azijos kirgizai. Pasakoją dar apie Indijos laukinius dravidus, kurie taipgi veda tik tas moteris, kurios imtė paimtos iš kitur. Vestį kokią nors savo kaimo moterį kuoasčiausia uždrausta. Dėlto taip? Dėlto, jog kada tai visas tas kaimas buvo viena giminė, o giminėms susituokti ne mada. Kaimas pasididino, žmonių pasidaugino, giminyntė pasidarė labai tolima. O senovės papratimas visgi užsiliko. Jis užsilikė dėlto, kad žmonės žiūrėjo ne turinio, bet sekė akiai, nekiek negalvodami. Ir pas kaikiurias padermes ir ligišol leidžiama susituokti tik su svetimžemėmis.

O štai kokis paprotys yra pas kaikiurias Žiemų Amerikos indijonų padermes. Kiekvienas padermė ten turi savo vardą. Pavyzdžiui, jie vadinasi kokio nors gyvulio vardu: (Toliaus bus).

LAISVĖ

AMERIKONIZMAS.

Amerikos moteris dalinasi į dvi dalis: „amerikones“ ir „grinorkos“. Tos, kurios moka gerai veidelių nusiųpti, gorsetu susispausti, juoda plėtmą ant žando užsilipinti, plaukus nusidažyti arba svetimus užsidėti, tai tos skaitosi tikromis amerikankomis. Kurios to viso nemoka arba neseka — grinorkomis.

Suprantama, kad grinorkomis nei vienai nesinori būti, todėl kiekviena iš jų ir stengiasi sekti amerikankų būdus. Vyrai irgi visuomet sukasi aplink amerikones. Aš čia nekalbu apie lietuvius, bet abelnai apie visus amerikones.

Kokia iš to nauda?

Kad pasilikus man šaly ir neužvedus bereikalingų ginčų su tais, kurie yra didžiausiais šalininkais amerikonzmo, aš paduosiu ištrauką iš prof. Forelio knygos, kuri yra žinoma visam pasauliui po vardu „Lytiškas klausimas“.

Štai ką sako prof. Forelis apie amerikonzmą. „Gyvenimas Siaurinės Amerikos moters, ypatyngai lytiškas gyvenimas, yra priešgamtiskas. Čia žemdirbystė ir tam panašūs fiziški darbai laikomi paniekotais moters akys. Visi tie darbai, kuriuos turėtų atlikti moteris, yra atliekami įvairiomis mašinomis ir tam panašiai. Priežastis tokių apsirėškimų yra tos, kad nėra išnykęs tas instinktas, kuomet viską atliktų juodieji vergai. Tuom tarpu, amerikones moteris (išskiriant francūzišką Kanadą), neriasi iš kalio, kad užlaikius jaunystę savo veidelius; jinaį pagatava viską atiduoti už rausvumą ir skaitumą savo žandelių, jinaį nepasigailės ir savo gyvasties, bile tik išrodytų aštuoniolikos metų mergaitė. Tokiu būdu naštumą ir gimdymą ji skaito už nepajiegiamą našta, negalimu daiktų maitinti savo krūtims kūdikius ir vengia šeimynos, nes, suprantama, tas viskas ją gali „susendinti“.

Dar vienas dalykas: davus negram liuosybę, tarnaitės labai pabrango ir amerikones įprato į hotelinį (boarding house) gyvenimą. Toks gyvenimas irgi prisidėjo prie išvengimo šeimynos. Prie tokių aplinkybių, jeigu nebūtų imigracijos, amerikona išlengvo išmirtų, užleisdami vietas chiniečiams ir negrams. Fyziškas darbas, pagal išgalę, yra skiriamas lygiai vyrui, taip ir moteriai; ta rasa, kuri priešingai elgiasi, tampa auka. Moters idealu turi būti ne skaitymas romanų, gulėjimas ant minkštų suolų, tepimas savo žandų, dažymas plaukų ir, reikale, užsiėmimas ofisuose, — bet stengimasis atlikti visus fiziškus namų darbus, lavinimasis protiškai ir t. t. Tik moteris gali gimdyti ir išauklėti sveikus ir stiprius kūdikius. Tos, kurios daugiau niekuom neužiima, kaip tik skaitymu romanų ir tepimu savo veidelio, kad išrodžius aštuoniolikos metų mergaitėmis, niekadoms negali gimdyti ir išauklėti sveikų ir stiprių kūdikių“.

Taip žiūri garbus prof. Forelis iš mūsų amerikones ir taip jis jas pasmerkia.

Vienok, nežiūrint į tą kritiką, nežiūrint į tą pasmerkimą, veik kiekviena europietė, atvažiavus Ameriką, stengiasi tapti „amerikone“. Suprantama, ji negali tapti amerikone iš to atžvilgio, kad raivyti ant minkštų

suolų ir skaityti gatvinius romanus, bet ji stengias nors savo žandelius nusiųpti ir nors galus plaukų nusidažyti. Tik pasižiūrėkite į merginas anksti rytais, kuomet jos bėga į dirbtuves, į ką jos panašios? Išblyškę, sudžiuvę it kimpinės, nuvargę, veidai išrodo ligoti, bet užtai veik ant kiekvienos nosies užpilta po pusvarį dažų ir eina su nosia, tartum ant jos žvirbliai būtų pusmetį tupėję. Mat, gerai nusitępti irgi reikalinga laiko, o čia mūsų „amerikonomė“ nėra kada, nes gali pasivėlinti dirbtuvėn, tai užsipila kokį pusvarį ant nosies ir „eina“ gatve dirbtuvėn. Pagal tokią nosį kiekvienas atskiria, jog ji nėra „grinorka“, bet „amerikone“. Už tai tankiausia tokių galvoje randa si „veijimas“.

Švenčioniškis.

Pensijos našlėms.

„Laisvė“ pranešė, jog New Yorko valstijos legislatoron įneštas sumanymas duoti našlėms pensijas.

Daugeliui gali pasirodyti, kad mūsų ponai atstovai yra labai jau susirūpinę našlių reikalais ir velyja joms viso gero. Mat, nereikės nei bėdavoti, jeigu numirs vyras: pensija jau tikrai bus.

Palaukite, nesidžiaugkite iš legislatoros atstovų žmoniškumo. Jiems tik rūpi, kad igijus vardą žmonių akys, kad patraukus savo pusėn balsuotojus, o paskui, kad vėl galėtų užimti šiltas vietas.

Aš noriu papasakoti, kaip pas mus, Pensylvanijoje, yra. Pas mus panašus įstatymas yra užtvirtintas 1913 metais.

Mano paties dvi seseris Maciulevičienė ir Valickienė yra našlės. Abidvi turi po keliatą vaikų. Vyriausis vaikai po 10 metų, jauniausias — dviejų.

Taigi, juodvi reikalavo, sulgy naujo įstatymo, pensijų. Bet klausykit, kas iš to išėjo. — Joms stačiai atsakė, jog negausiančios pensijos ir turinčios eiti dirbti.

Pamisiyk, skaitytojai, kaip gali motinos palikti mažus kūdikius ir eiti dirbti? Ant keno rankų, keno priežiūrai tokius vaikučius palikti?

Kiek tai vargo turėjome, kol išgavom aplikaciją nuo pavietavo komisijonieriaus. Dalykas vilkta, vilkta, bet vistiek pasekmių gerų nebuvo.

Taigi, kiekvienas darbininkas rinkimų dienėje turi prisiminti, už ką bus balsuoti. Atsiminkit, jog balsuodami už republikonų ar demokratų partiją, ar už kokią kitą partiją, jeigu tik ji ne socialistiška, jūs balsuojate už kapitalistus, o prieš save.

Valickas ir Maciulevičius mirė nuo džiovos, kaip ir daugybė darbininkų, o tą džiova jie igijo ačiu tai bjauriai sistemai, kuri žmogui darbininkui net nesuteikia žmoniško pragyvenimo.

Našlių padėjimas yra vargingiausias. Jos tankiai neturi kur prisiglausti. Jos stumdomos, apjuokiamos, nebeturi sau užtaręjų. Nors jų vyrai sunkiai dirbo, bet dabar jos, našlės likusios, nebeturi ištekliaus, kaip geriaus pralavinus savo vaikučius, kad jie turėtų geresnį ginklą kovoje už būvį.

Taigi, nors, kartas nuo karto, kapitalistinės legislatoros neva pažada mums kokią reformėlę, nepasitikiame jomis, nes jos nieko tikrai gero neduoda darbininkų klesai.

A. J. Keršis.

MOTERIMS NAUJIENOS

Priverstina motinystė.

Visos buržuazinės partijos Vokietijoje, išvien susitarusios, įnešė parlamentan įstatymo sumanymą, kad ateityje būtų smarkiai draudžiama visi garsinimai ir vaistų pardavinėjimai, kurie apsaugotų nuo kūdikių gimdymo.

Mat, pastarujuoju laiku Vokietijoje prasidėjo labai žymus gimdymų skaičiaus puolimas. Buržuazinės partijos, išsigandusios, kad gali pritrūkti kareivių, sumanė prievarta versti moteris gimdyti.

Moterų laikraštis „Jus Suffragii“ piktinasi tuomi sumanymu.

Ir išties! Gi pasekmės to sumanymo įkūnyjimo visų pirmiausia atsilieps ant moterų. Šioks ar toks sumanymo pakrypimas atneš naudą ar blėdį. Vienok pačiame sumanymo aptarime jos neturi balso. Dalykas, kuris daugiausia apėina moteris, bus išrištas be moterų nuomonės išklausymo.

Kame gi čia teisybė?

Ot, kaip tik šitoks atsitikimas durte duria moterims į akis, jog josios turi reikauti prideramų joms teisių politikoj.

Panašaus įstatymo priėmimas žymiausia atsilieps ant moterų iš žemiausios klesos. Jos lyg ir priverstos bus gimdyti kodaugiausia kūdikių, nepaisant to vargo i kurį naujagimiai kūdikiai iš pat pirmos dienos pakliūs. Augstesniųjų klesų moteris visuomet mokės apėiti joms negeistina įstatyma.

Elenėlė.

Ne, meilės dabar nėra!

Meilė, tai yra svarbus klausimas kiekvieno žmogaus gyvenime. Meilė yra prapultis jaunųjų. Meilė ištrema iš šio pasaulio didelį nuosimtį jaunųjų vaikų ir merginų.

Kiekvieną dieną randame laikraščiuose daugybę žinučių: „iš meilės nusišovė, iš meilės nusinuodijo, iš meilės nusiskandino ir tt.“

Aš paminu, kad Petrapiolė, Rusijoje, 1912 m. vieną dieną buvo 12 nusižudymų ir vis iš meilės.

Rusų rašytojai ir gerai pagarsėjusi moterų užtarėja, Olga Grinina sako: „pra-keikta meilė! Ji žudo nekaltas jaunas merginas ir vaikus, ji be laiko išplėšia iš žmonijos tarpo žydnčias kvietkas“.

Meilė randasi ne tik pas kiekvieną žmogų, bet ir pas kitus gyvunus, o tvirčiausia pas paukščius.

Paryžiaus universiteto profesorius, p. Gerberg, tyrinėdamas paukščius, ilgą laiką laikė kletkų uždarę du karveliui. Vieną kartą patelę pakavojo, o patinėli išleido. Tris valandas patinėlis visur įsiekėjo, lekiojo, šaukė ir ant galo kada surast negalėjo, tai labai augštai išsikėlė, suglaudes sparnelius krito, kaip kamuolys ant žemės, ir ant vietos užsimušė.

Matoma, kokią galę tur meilė pas paukščius.

Bet aš ne šitą norėjau pasakyti; aš noriu darodyt, kad pas darbininkes merginas negali gyvuoti meilė.

Čionai privedu tikrus faktus, kurių liudytojum buvau.

Mergina (lietuvaite) 18 m. amžiaus, turinti gražų veidą, bet silpnos sveikatos, dirbo dirbtuvėj prie prosinimo drapanų. Žinoma, prie minėto darbo yra labai sun-

ku, o da turinčiai silpną sveikatą. Mergina, pareidama namo, visados verkė ir skundėsi, kad jai skauda galvą, rankas ir tt.

Bedirbdama toj dirbtuvėj, pasipažino su jaunu vaiku nu ir įsimylėjo, bet vaikas jos vest greitu laiku negalėjo, nes pats buvo kėblam padėjime ir mergina priversta buvo pasilikti ant toliaus tam pačiam padėjime.

Laikui bėgant, atsirado turtingas, 40 m. amžiaus, žmogus, norintis imt minėtą merginą už moterį. Mergina apleidžia savo mylimą vaiką ir su džiaugsmu išteka už turtingo seno vyro.

Kur gi tikra meilė?

Vargdienių darbininkų tėvų mergaitė ėjo mokslą; daug prisiejo kai nukentėt, bet galų gale išlaiko egzaminą ant mokytojos. Nors mokinosi labai gerai ir egzaminą išlaikė su pagyrimu, bet, kaip protekcijos neturėjo, tai ir vietą gauti negalėjo ir priversta buvo eiti į dirbtuvę dirbt. Fyziškas darbas dirbt jai buvo sunkus ir kiekvieną dieną vargšė mergina raudėjo...

Po kiek laiko užveždėtojas dirbtuvės (senis) pranešė, kad ji bus paskirta knygvėde, jeigu sutiks su juom draugaut. Mergina sutiko ir turėdama savo mylimą vaiką, kaip augščiau minėta mergina, apleidžia jį.

Daug, daug panašių faktų galima pristat ir labai mažai atrasim iš vargdenių darbininkų merginų, kurios išėina už vyro iš tikros meilės.

Kasgi kaltas tame? Kas sunaikina meilę, tą dovana gamtos? Kas išvaro iš šio pasaulio niekuom nekaltus jaunikačius? Šito viso kaltininkas naikintojas, žudytojas — yra kapitalistas.

Draugės darbininkės! Tik vienas yra išėjimas, — tai stot į kovą su mūsų skriaudėju, naikintoju — kapitalistu. Tik per kovą mes galėsime save paliusuoti ir gamtos dovanoms naudotis. Ginklus kovai jūs surasit ir partot išmoksit po raudona vėliava. Nepraleiskit laiko ant nieko; mokinikites, lavinkites! Kelias: šviesos, doros, meilės ir liuosybės t. y. socializmas; eikit gi juom ir kitas veskit.

J. P. Vargdienėlis.

ŽINIOS.

Chicago, III.

Neperseniai apsidėję Juozas Kuzmickas (Ukteris) su Tekle Kislauskaite. Abu yra nariais Dramatiško Rateljio. J. Kuzmickas jau nuo seniai yra žinomas chieagiečiams, kaip gabus artistas, — veikėjas. Jis atsižymėjo įvairiose rolėse. Drg. Kislauskaitė irgi ne kartą parodė savo gabumus.

Velytina jaunai porelei laimingo, gražaus gyvenimo. Draugas.

Redaktorius gavo mušt.

Stuttgart (Vokietija). Dvi moteris socialistės, įėjusios į ofisą tūlo buržuazinio laikraščio, išpėrė kailį ponui redaktoriui.

Redaktorius gavo pert už tai, kad pavadino moteris, dalyvavusias antimilitaristiskame mitinge, isterikėmis, rėksnėmis.

Atsargiau, ponai redaktoriai!

KORESPONDENCIJOS.

**FANATIKAI GRĮAUJA
BIRUTĖS DR-JĄ**
Jersey City, N. J.

Mūsų fanatikai iš kailio pradėjo nertis, bekovodami prieš socialistus. Jie, it nuodingas kirminas, savo nuodais stengiasi užnuodyti kiekvieną prakilnesnį darbą. Jei jie kenktų vien tik tam, kas yra, anot jų, socialistas, tai nebūtų nieko stebėtino, bet kadangi jie nesidrovi kenkti tokiems dalykams, kurie jiems patiems atneša nemažą naudą, tai tiesiai darosi pikta ir gaila.

Trejetas mėnesių atgal čia susitvėrė moterų Birutės draugija. Nors ši draugija nėra kokia ten socialistiška, bet tik paprasta pašelpinė draugija, tečiaus mūsų fanatikai pamatė joje pavojų ir pradėjo ardyti jos pamatus ir visokiais būdais kenkti.

Kad padidint silpnutį savo iza, Birutės draugija nutarė parengti pikniką ant 25 d. liepos ir, sulys čionykščio lietuvių papročio, užkvietė "in corpore" tris didžiausias vietines draugijas: D. L. K. Algirdo, švento Jono Krikštyto ir švento Jurgio. Pirmosios dvi labai prielankiai atsisėdė ir nutarė dalyvauti, bet pastaroji kaip tik priešingai: vos tik sekretorius perskaitė užkvietimo laišką, kaip štai pradėjo visuose kampuose rėkti. Vieni rėkė: "mums nereikia bobų susaidės"; kiti: "cielistai jau sutvėrė, tegul jie ir važiuoja ant jos pikniko"; tretii vėl: "kaip prigulėsi ir parapija, tai tada mes ir ant jų pikniko važiuosim". Ir, suprantama, po tokiame lermui, maž nevienbalsiai užkvietimas tapo atmetamas. Mat tie apakę sutvėrimai ir to negalėjo suprasti, kad tokio savo pasielgimu netikėtai ką žemina savo vardą (kuris jau ir taip gana žemas), bet dar-gi sulaužo sąryšio referendume priimtas taisykles, kur aiškiai pasakyta: "draugija priverstinai turi dalyvauti "in corpore" bent kurios iš vietinių draugijų parengtam pasilinksminimo vakarely". Tečiaus, ji to neįspildė.

Be to dar tai ne viskas: laike parapijos pikniko, 11 d. liepos, kuomet pora moterų dailino Birutės plakatus, tuomet vienas šv. Jurgio draugijos narys, A. Gumauskas, pradėjo visa gerkle rėkti, kad niekas jų neimtų, nes tai prostitutė draugija, ir, pagaliaus, pridūrė: "jūs tik per mane vieša nesurengsite pikniko, aš, nuėjus ant korto, pasakysiu, kad jūs be čarterio rengiate, tai jūs visas tuojau suareštuos". Ant rytojaus, 12 d. liepos, nuėjus dviem merginoms pas lietuvišką bažnyčią dalinti tu pačių plakatų ir paprašius pas kleboną leidimo, šis atsakė: "jūs draugiją sutvėrė socialistai ir, kaip tokiame man uždrausta pavyti". Gi šv. Jurgio draugijos pirmininkas J. Zutkis su pasididžiavimu atsakė: "aš jei tik užsišpirsu, tai tuoj jūsų draugija pakriks".

Tai, 12 d. liepos, šv. Jurgio draugijos maršalka V. Raguckas, vienoj vietoj užnuolė ant socialisto drg. V. Prapuolenio, iškoliojo jį visokiais žodžiais, grąsindamas "sudaugysias snukį" vien už tai, kad šis, išsiėmęs iš kišenius, padavė jo sėbrui viršminėtą plakatą.

Tai tokie nuopelnai tų, kurie bažnyčioj dievą glėbiais gaudė ir pėtyčioj bijo mėsos aršiau, negu škėsnosparnis saulės spindulius. Pas juos vienės aklausias įsitikinimas: kad ir naudingiausias darbas būtų nuveiktas, bet jei tik jis išėjo iš socialistų rankos, tai reikia jį griauti.

Aš žinau, kad šis pranešimas jiems nepatiks, ir be-

abejonės galiu gauti plytga-lių į pakaušį, bet aš to nepaisau. Aš prasižengimu skaitau užtylėti jų tokius bjaurius darbus.

M. J. Iškauskas.

So. Omaha, Neb.

"Laisvės" N51 tilpo iš So. Omaha korespondencija, rašyta p. Vakarų Varpo. Perskaitęs tą korespondenciją, nustebau, radęs jį viską atbulai. V. Varpas sako, jog tą ir tą dieną atsiuvo J. A. Genaičio varduvės ir suaukaut 3 doleriai. Tuos pinigų mes paskyrėm Rusijos politiškiems kaliniams, kurie, bekovodami už laisvę, patis tapo belaisviais. Pini-gus padavėm V. Varpui, kad per "Laisvę" nusiųstų kaniniams. V. Varpas gi pa-skyrė tuos pinigus vedimui Perkūno bylos su Hoosick Falls mušėkomis. Todėl meldžiame gerb. Redakciją tuos pinigus iš ten išimti ir pasiųsti kalinių šelpimo fon-dan. Mės visai nei nekalbė-jom apie Hoosick Falls mušėkas. Pirmiau buvom au-kavę ir Perkūno bylos vėdi-mui, bet tos aukos jau pa-garsintos per "Laisvę".

Korespondentas rašo, kad jis pats davęs įnešimą siųsti tas aukas per "Vien. Lietuv-ninkų" redakciją ir skirti pu-šę Jovaro ikei, bet kiti ant to nesutiko. Turbūt pertai V. Varpas, neapkęsdamas pimeivių, viską išvirkščiai ir padarė, nes, rašydamas ko-respondenciją pirmeiviskam laikraščiui, svajojo apie sa-vuosius, kaip tai: "Vien. Lietuvninkų", "Lietuvą" ir "Tarką", kurie jam yra my-limiausi laikraščiai. Patar-tina V. Varpui nei nebandy-ti rašinėti j pirmeiviskus laikraščius, jeigu jų jis ne-apkenčia.

J. A. Genaitis.

Irgi korespondencija.

"Laisvės" N48, tilpo iš Grand Rapids, Mich., korespondencija, kurioj V. Juškaitis aprašo T.M.D. 58 pu-choro perstatymą ir pasako, kad buvo naujas "sceniškas veikalas"—tai lietuviškos imtyinės, kuriose dalyvavo Povylas Vaičiūnas ir Povylas Vabnis (turėjo būti Var-nis). Suprantama, korespondentas tas imtyines pas-merkia ir pasako, kad tai pirmą sykį jos pasirodė ant scenos.

Kadangi korespondentas, neturėdamas apie tai supratimo, visai supainiojo daly-ką, tai mes priverstį esame atsiliepti. Visų pirmausia, tai ne pirmą sykį tokios imty-nės pasirodė ant scenos. Da metai atgal buvo pareng-tas šv. Jurgio draugystės dramatiško ratelio pasilink-sminimas ir tuomet ėmėsi Adomaitis su Keveža. Tų imty-nių Juškaitis nepasmerkė, nes ir pats prigulėjo prie to ratelio. Antra—tai ne lie-tuviškų piemenų imtyinės, bet gimnastika. Mės prigulim prie Y.M.C.A. ir lankom gimnastikos mokyklą. Ta-me gi vakare ir rodėm gim-nastiką po priežiūra tos mo-kyklos mokytojaus pono F. Nelsono. Reiškia, ne lie-tuviškos imtyinės ir bereikalin-gai Juškaitis užsi puolė nieko nesuprasdamas. Mės pa-tariam visiems lietuviams mesti visus lietuviškus įpro-čius, girtuoklystę, peštynes ir t.t., bet lavintis gimnasti-koj, nes tas daro žmogų stipresniu fiziškai ir jis daug smagiau praleidžia laiką.

Povylas Vaičiūnas.

Povylas Varnas.

Nuo red. Lietuviškos imty-nės ir gimnastika, tai di-delis skirtumas. Gimnasti-ka privalo kiekvienas užsi-imti, nes tas sustiprina žmo-gaus kūną ir nervus. Lietu-viškos gi imtyinės — atima žmogui sveikatą.

Jersey City, N. J.

11 d. liepos šv. Jono Krikštyto draugystės atsiuvo pusemetinis mingas. Iš iš-duotų viršininkų raportų pa-sirodė, kad draugystė turėjo per paskutinį pusmetį išmo-kėti pašelpų virš penkių šim-tų dolerių. Susirinkimas at-siuvo kopavyspūdingiausia, be jokio užsipuldinėjimo, be jokio triukšmo. Išduotais viršininkų raportais nariai pasiliko užganėdinti. Kny-gos irgi atrasta tvarkoj. Draugystė gyvuoja nuo 1907 metų.

Kewance, Ill.

Mūsų parapija suskilusi iš visų pusių, bet mės dar la-biau ją skaldom.

12 d. liepos atsiuvo para-pijos mingas. Nors mitin-gai laikomi prie atdarų du-rų, bekovodami už laisvę, išmesti iš susirinkimo. Vie-gnas, nežinau, ar priguli prie parapijos, bet kitas parapi-jonas. Mat, pastarasis pri-guli ir prie L.S.S. 204 kuopos, tai parapijonai bijosi, kad neparašytų apie jų mi-tingus j laikraščius. Ar ne keistai išrodo? Jeigu mes teisybę kalbame ant susirink-imų, tai kodėl bijojties para-rašymo j laikraščius? Jeigu gi korespondentas parašys neteisybę, tuomet galima at-saukti ir korespondentą me-lagium pavadinti.

Tokių būdų reikia pasaky-ti, kad mės laike savo susi-rinkimų neteisybę kalbame, pertai bijome, kad neparašę visuomenėi tu mūsų kal-bų. Kas teisybę kalba, tas nebijo ir prieš visuomenę tą patį pasakyti.

Gėda taip elgtis!

Neužsigandėdies

Parapijonas.

Nashua, N. H.

"Laisvės" N52 tilpo iš Na-shua, N. H., korespondenci-ja, kur p.S.L. Proletaras pa-sakoja apie kokią tai keistą moterį ar merginą, kuri par-davinėjanti muilą ir parfū-mus. Iš korespondento pra-nešimo ištikro pasirodė ta pardavėja keistas sutvėri-mas. Vienok, kadangi tai yra rašoma apie mane, tai negaliu tylėti, nes, matomai, korespondentas vien tik tu-rį ypatingumą ir per tai ma-ne apšmeižia. Jis sako, kad aš esu socialistė, pardavinė-jau parfūmus, muilą ir per-daug užsimu su vaikinais. Kad aš pardavinėju muilą, parfūmus ir taip toliau, tai, rodosi, nieko nuostabaus ta-me nėra. Aš tų daiktų neva-giu, bet pati perku ir par-duodama gaunu žinomą nuo-šimtį, iš kurio padarau sau pragyvenimą teisingu keliu. Kaslink užmetimu, jog aš perdaug užsimu su vyrais, tai grynas mano ypato ap-smeižimas. Ar gi tame Pro-letaras mato užsiėmimą, kad aš draugiškai pasikal-bu? Turbūt Proletaras nori, kad aš kiekvienam vy-rui spjaučia į akis? Juk rei-kia atsiminti, jeigu turi ko-kią nors krautuvėlę, arba va-trai biznį, tai privalai su kiek-vienu ir kalbėti.

Mat, nekalti, tuomet sako, kad čia augusios lietuvaits nesusideda su lietuviais, pradėdi kalbėti, tuomet sa-ko, kad perdaug užsimu su vyrais ir net laikraštį taip brangią vietą užima šmeiži-mais! Kur jūsų sąžinė ir rimtumas?

Proletarui gi patariu pri-silaikyti daugiau teisybės, nes tokios korespondencijos netik kad naudą neatneša, bet blėdi.

Petliorka.

ORGANIZACIJOS KILA.

Worcester, Mass.

Pabaigoj praėjusių metų aš buvau padavęs, kiek mūsų mieste priguli prie įvairių draugysčių narių. Ta skait-linė tilpo "Laisvės" N101 ir buvo pasakyta, kad prie į-vairių draugysčių priklauso 1940 narių. Dabar gi jau randasi 2,566 nariai. Tur-tas visų draugysčių siekia

\$26,831.00. Nariai visu draugysčių skirstosi sekan-čiai: draugystės, kurios nei-na išpažinties, turi 1336 na-rius, tos, kurios po prievar-tai verčia atlikti išpažintį, tu-rį 1230 narių. Tai gi, laisvų-jų skaitlius didesnis ant 166 narių.

Lietuviškų biznierių yra 41.

P. Dėdynas.

Kenosha, Wis.

Dabar yra gera proga lie-tuviams ir lietuvaits prisidėti prie Lietuvių Balso draugystės, nes atsiubu-viam 28 d. birželio bertaini-niame susirinkime nutarta į-stojimo mokestis sumažinti. Dabar kiekvienas iki 35 me-tų turės mokėti pagal draugystės konstituciją. Ne-praileiskite progos, nes tas nutarimas teis tik per tris mėnesius, t. y. liepos, rug-pjūtį ir rugsėjį, paskui gi vėl bus priimami pagal draugys-tės konstituciją.

Draugystės susirinkimai atsiubna kas ketvirtas ne-dėldienis kiekvieno mėnesio. Sekantis susirinkimas atsi-bus 26 d. liepos, šv. Petro pa-rapijos svetainėj, tuojau po sumos.

Sekret. Felix Bartkus.

ANT VISO NARSUS.

Baltimore, Md.

8 d. liepos I.W.W. unijos lietuvių 2 skyriaus atsiuvo mingas. Užbaigus bėgan-čius reikalus, I. Lazauskas, pasiprašęs balso, pasakė, kad garsusis K. Geležėlė pasako-gūs, būk jis, Lazauskas, lai-ke paskutinio šloso streiko, būdamas išdininku, pavogęs \$700.00 streikierių pinigų. Prasidėjo tardymas. Lazau-sko pranešimą patvirtino ir daugiau narių ir dar tūli pri-dūrė, kad K. Geležėlė sakęs, jog tuos pinigus pasidalinę L.S.S. 14 kuopos nariai. Mat, Lazauskas priguli prie 14 kuopos.

Pirmininkas pareikalavo, kad Geležėlė pasiaiškintų. Geležėlė gi pasakė: "Aš pri-verstas buvau šmeižti, nes ir jis mane šmeižė". Kuomet užklausk, kaip Lazauskas šmeižė Geležėlę, tuomet jis atsakė:

"Jis nuo manęs reikalavo už burdą, o jeigu kas prade-da užsipuldinėti, tai reikia ir ginties".

Mat, G. buvo pas L. ant burdo ir išbuves kelias sava-itės išėjo. Tuomet paaiškė-jo, kad L., išgirdęs tokias G. paskalas, pasakęs: "Kaip tu drįsti šmeižti nekaltą žmogų? Juk tu pats neuž-simoki už burdą, o kitus vi-sai nekaltai šmeiži".

Susirinkimas Geležėlę pri-vertė atsaukti tas visas pas-kalas ir persiprašyti La-zauską, ką ir turėjo padary-ti, nes jau kitokio išėjimo ne-beliko.

Man rodosi, kad dabar bus aišku, kas per vienas Gele-žėlė ir kokia pas jį dora. Mat, ant visko "smarkus" ir "kovoją" visokiais būdais. Vienok tūli Sąjungos virši-ninkai užstoja G. ir atranda jį teisingu. Mat, kaip patar-lė sako: "Kas galva, tai ir protas". Panašiai elgiasi ir tūli Sąjungos viršininkai.

Viską girdėjęs.

Terre Haute, Ind.

Apie šį miestelį laikraš-čiuose nieko nesigirdi. Tie-sa, nors miestelis neperdi-džiausias, vienok lietuvių randasi apie 20 šeimynų ir du syk tiek pavienių. Taip-gi yra susitvėrus L. S. S. 169 kuopa, kuri, rodosi, susitvė-rė 1912 metais. Išsyk dar-bavosi gana pasekmingai, bet paskui dauguma narių pamėgo kitą užsiėmimą, kaip tai bačkučių tušinimą, kazyravimą ir t. t. tai ir ant susirinkimų negali atsilan-kyti. Tokiu būdu ateina koks trejetas draugu, pasi-kalba ir vėl taip išeina.

L. S. S. 169 kuopa labai silpnai gyvuoja ir nežinia, ar ji galės sustiprėti.

Praėjusiais metais taipgi susitvėrė S. L. A. kuopa, ku-rį gyvuoja geriau, tik, neži-nia, ar ilgai taip gyvuos. 12 d. liepos buvo sušaukus už-tra mingą, kad apkalbėjus apie parengimą prakalbų. Narių susirinko 10 ypatų. Pradėjo svarstyti tą klaus-i-mą, dėl kurio tapo sušauk-ta mingas. Viskas ėjo ga-na gerai. Bet štai ateina vienas sąnarys užsipylusiom akim ir, nieko nelaukdamas, pradeda kelti triukšmą ir plūsti kitus narius. Pirmi-ninkas bandė nuraminti, bet ir tą pradėjo visokiais žo-džiais plūsti. Sąnariai, nar-ydami, kad jis vienas nori visą susirinkimą išardyti, už-dėjo ant jo pinigiską baumę ir, nieko nenuatę, išsi-sklystė. Buvo ir du nauji įsto-jusiu, bet vienas iš jų, pamatęs tokią tvarką, tuo-jau atsimeš pinigų ir pasa-kė, jog jis nenori tokioj draugijoj prigulėti.

Pašaliniai, kurie prie šiu kuopų nepriklauso, labai tamsūs žmonės. Kuomet jiems pasiūli laikraštį ar knygą, tai gauni atsakymą, jog tie, kurie daug skaito, tai esą paskutiniaiis kvailia-liais. Išgirdęs toki at-sakymą, jau nešies toliaus, nes, jeigu dar bandysi ką nors pasakyti, tai gausi ir muštį.

Taip čia progresuoja lie-tuviai.

Terre Hautietis.

P. GABRYS "VYČIUS"
TVERIA.

Worcester, Mass.

13 d. liepos čia laikė pra-kalbas kunigas Gustaitis ir lietuvių "ambasadorių" Ga-brys. Apie kun. Gustaičio prakalbą mažai kas galima pasakyti, nes jis giedėjo pa-našią giesmę, kaip kadaise Otec Konstantin su Tumu. Tik tame skyryš, kad pagy-rė lenkus, nurodydamas, kad jie mus išgelbėjo nuo praga-ro nasru, nes apkriksčiųjo iš pagonu j katalikus. Ir vis tai padare mokyti žmonės, kaip tai Jadviga lenkaitė ir t. t. Tai gi ir dabar ragino prie krikščioniško mokslo ir pranešavo lietuviams gerą ateitį.

Be štai išeina mūsų did-vyris Gabrys. Visu pirmiau-sia pasakė, kaip jis darbuo-jasi ir kiek vargo turi beaiš-kindamas apie Lietuvą įvai-riems Paryžiaus mokslin-čiams, kurie visai pirmiau neturėje supratimo apie Lie-tuvą. Kuomet tik jis suslei-na su mokslinčiais, tai vi-suomet pirštu rodas jiems ant žemlapio, kur randasi Lietuva. Dabar jau, girdi, Lietuva esanti išgarsinta, nes jis, girdi, visur dalyvau-jas, kaip įvairiuose biuruo-se, taip ir terptautiškuose susivažinavimuose ir vis aiš-kinas apie Lietuvą. Dabar tik reikia suorganizuoti j vieną didelę organizaciją lietuvišką jaunimą, j taip vadinamus vyčius, tuomet, iškilus kare, vyčiai galėsi atsižymėti ir Lietuvą galė-sianti likti neprigulminga.

Daug jis pasakojo apie viso-kius savo darbus ir plenus, kaip Rusijos kareivis, kuris savo tarnystėj badė nuo ko-pustų kirminus, o sugrįžęs namo pasakoja apie kare.

Zmonių buvo apie 700. Au-ku surinkta \$76 su centais. Sulyginus su tokiu skait-lium žmonių, tai aukų visai mažai. Pasirodo, kad jau darbininkai pradeda supras-ti, kam reikalinga duoti au-kos, o kam ne.

Zinokite, kaip reikia elg-ties tokiose atsitikimuose.

Worcesterio Vaikas.

AUKAUKITE PITTSBUR-
GO "KANKINIAMS"

Pittsburg, Pa.

12 d. liepos Liet. Mokslo draugystės mėnesiniame su-sirinkime vienas iš draugi-buvo inėšęs, kad paaukauti kiek drg. Perkūno sumuši-me bylos vedimui. Tuomet atsisotojo vienas iš narių ir pradėjo visa gerkle šaukti,

kad nereikia aukauti, nes, girdi, ir jį neseniai sumušė ir dar nevisai paakys užgi-jęs, o jam niekas neaukavęs. Paskui kitas atsisotojo ir pa-tvirtino, jog mūsų draugys-tės nariai taip tankiai gau-ną muštį, kad, įvedus mažą sumuštims aukauti, tai tuo-met nespėsime nei aukauti.

Mat, ir čia randasi "kan-kinių".

Vandrauninkas.

CAMBRIDGE, MASS.

Išleistuvės.

Nedėlio, 5 d. liepos, bure-lis draugu buvo parengę iš-leistuves pas drg. J. Beliaus-ką.

Išleistuvės buvo Cambrid-ge'iečiams gerai žinomam drg. J. Plokščiu. Drg. J. P., gyvenimo aplinkybių priva-tas, su visa šeimynėle iške-liavo j Lietuvą.

Drg. J. Plokštys Cambrid-ge'iu buvo vienas iš žy-miausių veikėjų, o ypatingai pasižymėjo savo gabumais scenoje.

Tai gi linkiame draugui laimingos kelionės, ir nen-u-stoti tos neišsėmamos ener-gijos, ir veikti ten, kur gyve-nimo santykos pavolina.

Nors skaudu darosi, kad draugas mumis apleido, vie-nok vilties mės nenustojame ir tikimės, kad darbas pa-sekmingai eis ir ant toliaus.

Išleistuvėse draugai, besi-šnekučiuodami, sumanė pa-remti tą vienintelį Didžio-sios Lietuvos darbininkų lai-kraštį "Vilnį", einantį Ry-goje. Visi mielai su tuo su-tiko ir aukavo sekančiai: M. Banevičutė 50c., Alb. J. Beliauskas 26c., J. Plokštis, O. Plokštienė, J. Bertulis, J. Kazlauskas, P. Babilius, V. Anesta, A. Babilius, B. Si-manavičė, J. Zdanavičia, P. Šopa, J. Vitkauskas po 25c., J. Beliauskas 20c., K. Be-liauskas, J. Valeika po 15c. Viso \$4.01.

Aukavusiems širdinga aciu, kad neužmiršta savo idėjos draugu, kuriem skau-džiai užgniaujama burna už kiekvieną teisybės žodį.

Aukus siunčiu "Laisvei"; manau jį patarpininkaus pa-siųsti j "Vilnį" (taip, patar-pininkaus. Red.).

J. A. V.

DELEI APSVIETOS
PLATINIMO.

Newark, N. J.

Pas mus jau keliolika me-tų, kaip gyvuoja "Žiburėlio" draugija; josios užsiėmimas ir tikslas yra vien tik apšvie-tos ir dailės platinimas. Per-tai turi iš tarpo savo narių sudarę Scenos Mylėtojų draugiją, kuri persto ir su-lošia per metus po kelis vei-kalėlius, o daugiausia tai tuos pačius atnaujiną.

Taipgi turi susitvėrę Ceci-lijos Giedorių maišytą baž-nytinį chorą, po vadovystė vargonininko P. R. Choras ant pažiūros yra gana nema-žas, rodos galima būtų pri-skaityti iki 50 ypatų. Bet balsų, tinkamų prie choro, tai labai mažai randasi, ypač iš tarpo vyrų. O kas-link merginų — tai su tinka-mais balsais rastysi ir dau-giau, bet kad daugelis čia augusios, tai laike dainavi-mo dažnai sunkiai ir neaiš-kiai yra ištariam lietuviški žodžiai. Abelnai imant, vi-sas choras vedamas bažnyt-i-nėj dvasioj.

Priegtam dainuoja ir tau-tiškų dainelių, bet kaip iš ša-lies klausaisi, tai tarp tau-tiškų dainelių mažai kas ga-lima skirtumo rasti nuo baž-nytinių. O kaslink darbi-nikiškų ir pirmeiviškų dai-nelių — tai pas cecilinius nei pamislyt nevalia. Priegtam "Žiburėlio" draugija ir knygyną užlaiko, bet knyg-os ir laikraščiai yra po apsa-uga cenzūros. Ten nepriima tokių knygų ir laikraščių, kurie eina priešais religiją ir gvildena politiškus klau-simus! Mat, sulys žiburiečių išvedimo, tokia literatura, kuri nušviečia ir neša darbi-

ninkams mokslą, tai yra pas juos nelegališka ir bedievė-ka. Žiburiečiai taipgi per savo susirinkimus po užda-rytomis durimis kelia dide-les diskusijas ir "sukritikuo-ja" viską, kas tik ne po jų noru yra rengiama, ypač so-cijalistų prakalbas, diskusi-jas ir prelekcijas, bet vie-šai stoti visuomenės akys j diskusijas ir j kritiką žibu-riečiai bijosi, bijosi daugiau, kaip žydas kiaulės.

Ačiu tokiom slaptingom diskusi-jom, daugelis pažangųjų narių pasipiktino ir pasi-traukė iš draugijos.

Pasiliko dabar tik tikri kunigų politikos rėmėjai.

Zodžiu sakant, žiburiečių platinamoji apšvieta atneša atžagareiviams ir kunigams naudą, nes jie tokiu būdu su-laiko nuo susipratimo keletą darbininkų. Kitą syk dau-giau pranešiu.

Česnakas.

Fitchburg, Mass.

12 d. liepos Kazimiero draugystė parengė prakal-bas. Pirmininkas, perstaty-damas kalbėtoją, pasakė, jog kalbės vien tik dėl soci-jalistų. Bet kalbėtojas pasi-sakė, jog esąs tikras katali-kas ir kalbėsias tikrai kata-likaiškai. Kalbėjo klerikas. Pradėjo plūsti visokiais bū-dais socialistus, pripasako-jo visokių nesamonių ir tt. Bet kas stebėtina, kad apie Macocha, kuris išpuo pane-lei švenčiausiai akis, nei ne-užsiminė. O juk tokie dar-bai ir yra tikrai katalikiški.

Paskui buvo užduoti klau-simai, bet nei ant vieno neat-sakė, pasiaiškindamas, jog taip atsakyti negalys ir rei-kią ant popieros parašyti.

Tai matot, kaip elgiasi klerikališki kalbėtojai, kad net j klausimus atsisako at-sakinėti. Ar tai ne gėda?

J. Lietuvius.

E. Arlington, Vt.

Keliatas savaičių atgal til-po iš čia korespondencija, kurioj P. Vargonininkas nu-piešia gana juodomis spalvo-mis katalikiškas krikštynas. Man rodosi, kad P. V. visai bereikalingai kaltina visus katalikus. Tiesa, buvo vie-nos tokios krikštynos, kur pasigėrus moteris norėjo sa-vo svečius "palinksminti", bet ar tai visi katalikai tame jau ir kalti? Juk daugelis katalikų apvaikščioja krikš-tynas gana dailiai.

Už vieną ar du, kurie ne-gražiai pasielgė, kaltinti vi-sus — irgi juokinga.

B. Baltrunas.

Darbai.

Rochester, N. Y. Šiuom tarpu darbai eina vidutinė-kai. Daugiausia išsiplatinus rakandų išdirbystė. Yra dvi pirstinų dirbtuvės ir viena čėvervykų; taip gi yra trys geležies liejinyčios. Pir-mutinės mokestis labai ma-ža. Pradedant nemokan-čiam dirbti, moka tik \$1.25. Liejinyčiose moka nuo \$1.60 iki \$2.00 ir viršaus už 10 va-landų darbo dieną. Darbas visur sunku gauti.

J. Budrevičia.

Gold Ben, Wash. Šis mie-stelis mažas ir apgyventas daugiausia švedais. Lietu-vių randasi tik du. Darbų kitokių nėra, kaip tik lentų pjovyklos. Uždarbis nuo \$2.25 iki \$2.50 už 10 val. dar-bo dieną. Bet pastaruoju laiku ir ta buvo sustabdyta ant dviejų savaičių laiko. Dabar vėl pradėjo eiti. Dar-bas nėra taip sunku gauti, bet už tai pragyvenimas ga-na brangus.

Vasaros laike čia būna gana vėsus laikas. Aplink milžiniški kalnai ir farmos.

J. Waysvilas.

Iš "šventosios" Lietuvos.

Visų katalikų sostapilė bus bene Kaunas; matai, tenais gyvena lietuvių katalikų galva, kunigas Dambrauskas.

Taigi, tame lietuvių Ryme, t. y. Kaune, yra švietimosi draugija "Saulė", žinoma lietuvių katalikų. Jos veikimas apima visą Kauno guberniją. Jinai 24 pradedamos mokyklose katalikiškai vaikus mokina ir 1 viduriniojo kursu, kurie gamina katalikus mokytojus ir kurių dalis gyveniman pakliuvus, virsta "bedieviais" cičlikais. Toji dr-ja narių turi 3372. Jos apyvarta 1 metus siekia 24,257 rub. Praėjusiais metais turėjo 740 rub. nuostolių. Matai, jinai dabar stato didelių namus, kuriems pinigų ir tarp bedievių Amerikos lietuvių kalėdojo ir tarp šventos Lietuvos klebonijū. Bet nei bedievių, nei katalikų pinigais da negali pastatyti tu namų.

Tame mieste yra ir Blai-vybės draugija, jos veikimas apima visą šventą Lietuvą. Jinai turi 191 skyrių. Iš viso katalikiškų narių turi 34766. Katalikiškų skaityklų turi 20 ir 72 arbatines, kamie šinkuoja katlikišką arbatą. Apart to da Kaune yra šventojo Kazimiero draugija, kuri leidžia šventas knygas, šv. Juozapo draugija, kuri globoja darbininkus, Moterų Katalikų draugija ką ji veikia, jau nebežinau ir dar daug kitų šventų draugijų.

Vilniaus gubernija turi katalikų "Rytą" draugiją. Ir ta draugija turi 37 skyrius. O kiek narių, tai jau nebežinau.

Tai matai, kiek šventa Lietuva turi organizuotų katalikų - lietuvių ir kokius turtus jinai vartoja. Kituose Lietuvos vaizdeliuose, jei tik "Laisvės" redakcija bus taip gailėsiurdinga ir dės juos laikraštis, o ne gurban, paliesių tu katalikų vidurinį turinį, veikimą ir dėlko jie mobilizuojasi.

Dabar nebaugu Lietuvoj gyventi, tik reikia į katalikų draugiją įsirašyti, tuomet visų nuodėmių atleidimą gauni, ramus sau žmogus, žinai, kad mirus dangun pateksi, o čia ant žemės vargdamas kalėjiman nepakliusi. Jonas Nepliuskis.

Naujos knygos.

10 metų spaudos atgavimo paminėjimas. Išleido "Lietuvos ūkininkas", Vilniuje 1914 metais. Kaina 10c. (su paveikslėliais).

Tiesą pasakius, knygelė gana menka. Šiaip ar taip kalbant, o norint pranešti platesniai visuomenei apie kovą už spaudos atgavimą, reikėtų plačiau apkalbamas klausimas nušviest. Dabar — autoriai žiūrėjo į viską paviršutiniai, ir rašė savo knygelę apyčiupai.

Cit klausyk. Išleidimas šv. Kazimiero draugijos N. 148. Parinktos iš lietuvių poetų geriausios eilės, tinkamos skaityti viešuose vakaruose ar šiaip susirinkimuose. Sustatė Liudas Gira. Išleista Kaune.

Eilių rinkinys tinka tik klerikalams, bet ne kam daugiau. Daugelio tikrai gery eilių iš naujesių poetų nėra. Matomai todėl, kad jos netiko klerikaliam cenzoriui.

M. Lavrovski. Geografija Vseja Rusi — Satyra. Išleista New Yorke. Kaina 15c. (Galima gauti ir "Laisvėje"). Kas moka rusiškai, tam

Severa's Balsam of Life

(Severos Gyvasties Balsamas)

Jojo reputacija paremta daugelio metų pasekmingo vartojimo. Jisai prigelbati organizmui atlikti savo užduotį; po sunkiai ilgai paskubina pastatymą.

Jisai pagelbsti kraujo cėlims savitarpinam pasigelbėjime. Jisai suteikia besitaesančiai sistemai reikalaujamos stiprybės ir užtai yra tinkamas vartojimui atsikartojačioje karštingėje.

Kaštuoja 75 centus. Gaunamas kiekvienoje apteikoje. Reikalaukite SEVERA'S BALSAM OF LIFE.

Moteris, be skirtumo amžiuje — jaunos ar metuos — ras priderantį negalėjo stiprintoją, ypatingai tinkamas jų lyčiai. Kaštuoja \$1.00. Gaunamas kiekvienoje apteikoje. Reikalaukite "Severa's Regulator." Knygelę "Sveikata" • Moterims" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Reikalo reikalaukite ir žiūrėkite, idant gautumet "Severos" gyduoles. Jeigu apteiktorius negalėtų išpildyti jūsų reikalavimo, užsirašykite tiesiog nuo

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Naudingas stiprintojas atsitikimuose, kuriose randasi abelinas nusilpnėjimas, anemija ir skilvio betvarkės, kaip tai:

Užkietėjimas, skilvio nemalimas, dispepsija ir kepenų neveiklumas.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Knygelę "SKILVIO LIGOS" pareikalaujus siunčiame dovanai.

Draugijos, kurios apsirinko "Laisvę" savo organu:

LIETUVIŲ IMMIGRANTŲ SELPIM. DR-JOS VIRŠININKŲ ANTRASAI:

Pirmininkas S. Yankus, 350 Newark St., Hoboken, N. J.
Pagalbininkas J. Krulkauskas, 91 Warwick St., Newark, N. J.
Sekretorius A. Zolynas, 2 Merchant Pl., Newark, N. J.
Išdėininkas P. Valčiūnas, 58 Farley Ave., Newark, N. J.
Išdėininkas J. Dobinis, 103 Jackson St., Newark, N. J.
Išdėininkas A. Staknevičius, 71 Warwick St., Newark, N. J.

Su visokiais Draugijos reikalais kreipkitės prie Sekretorius. Money order siųskit ant Išdėininko vardo Sekretorius.

ADRESAI VIRŠININKŲ "LIETUVOS BALSO" DRAUGIJOS KENOSHA, WIS.

Feliksas Dapkus, 914 Jenne St., prezidentas.
Kazimieras Norbutas, 815 Jenne St., vice-prezidentas.
P. Bartkus, 1019 Pearl St., protokolų raštininkas.
Kaz. Arlauskas, 818 Jenne St., finansų raštininkas.

Kašos globėjai: J. Lešauskas, 607 Jenne St., J. Bagdonas, 651 Pleasant Pl., J. Sukelis, 712 Park Ave.
Maršalka V. Rulinskis, 261 N. Chicago St., P. Pachelnikas, maršalkos J. Kasulis, 653 Garden St.

Vėliau nešėjai: P. Milewskas, 301 Calidonian St. ir B. Kiga, 168 Main Street.
Darininkas J. Žilius, 614 Market St. Metiniai komitetai: L. Jenelevskas, 50 Newell St. ir J. Glinskis, 36 Holland Ave.

A. P. L. A. DR-JOS CENTRO VALDYBOS IR KUOPŲ SEKRITORIJŲ ADRESAI:

Centro pirmininkas P. Liepus, 231 Magazine St., Carnegie, Pa.
Centro Sekretorius P. Pranckevičius, 511 Stadium St., Sheridanville, Pittsburgh, Pa.
Centro Išdėininkas K. Varasius, 12 and Carson Sts., S. S. Pittsburgh, Pa.

Kuopų sekretorių adresai:
1 kuopos, J. K. Mažukina, 1111 Market St., N. S. Pittsburgh, Pa.
2 kuopos, J. Parceviskis, P. O. Box 225, McKees Rocks, Pa.
3 kuopos, P. Liepus, 231 Magazine St., Carnegie, Pa.
4 kuopos, Fr. Pikšrus General Delivery, Pittsburgh, Pa.
5 kuopos, P. Petrauskas, Post office, Candy, Pa.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

Mr. M. PETRAUSKAS
366 W. Broadway
So. Boston, Mass.
Pinigus siųskit Money Orderiais.

ABONEMENTAS IKI 1 d. Lapkričio, 1914. Kas prisijus 3 dolerius, tas gaus didelę knygą "Vestuves" su galdomis chormams, įvairių balsų solistams ir pianui. Po 1 d. Lapkričio šita knyga (senos veiklos) "Vestuvės" bus parduodama po 5 dolerius. "Vestuvės" apieis spauda apie 15 d. Lapkričio ir užsiraše ją tuojau gaus. Adresuokit šitaip:

"Laisvės" Knygos:

SOCIJALIZMAS—KUOMI JIS YRA IR KAIP JI ĮKŪNYTI? Parašė O. Ameringer, sulietuvino Europietis. Šią knygelę patartina perskaityti kiekvienam darbininkui—ir tam, kuris tiki į socializmą ir tam, kuris netiki. Kiekvienas socialistas, perskaitęs šią knygelę, galės lengvai atremti savo priešus. Kiekvieną nesocialistą ši knygelė pertikrins, kad socializmas—tai ne svajonė ir kad tik per socializmą darbininkai galės atsiekti laimę. Geistina, kad ši knygelė rastųsi kiekvienam lietuvių knygynelyje. Kaina tik..... 15c

LAISKAI PASMERKTUJŲ MIRTIN IR ŠLISSELBURGO BASTILIJŲ. Parašė V. Paukštys. Jeigu dar kas nežino, tu baisenybių, kurios dedasi Rusijos kalėjimuose, jei dar kas negirdėjo, kiek laisvės kovotojų žuvo ant caro kartuvių—tad perskaitykit šią knygelę. Čia jūs atrast, su kokiu žvėriškumu caro budeliai kankina nekaltus žmones ir su kokių drasumu mūsų draugai eina ant mirties. Kaina 20c

MOTERŲ PADĖJIMAS EVANGELIJOJ IR APAŠTALŲ RASTUOSE. Parašė Z. Aleksa. Ši knygelė išaiškina, kokis moterų padėjimas buvo gilioj senovėj ir kaip link moterų atsinešdavo Kristaus apaštalai ir pats Kristus, kurio mokslą skelbia dabartinė mūsų dvasiškija. Ypač patartina ją perskaityti moterims. Kaina..... 20c

GRUVESIUOSE. Parašė K. Jasiukaitis. Tai yra labai smagi apyskaitė, kuri atvaizdina liūdną likimą Lietuvos tarnaitės. Vos pražydusi, vos pradanti protauti, turi žlugti gyvenimo purvyne. Kas myli skaityti gražias apyskaites, lai perskaito ir šią knygelę. Kaina tik..... 15c

ČENSTAKAVO KLIOSTORIAUS SLAPTYBES ARBA KRUVINI DOMAZO MACOCHO DARBAL. Parašė Kelmūtis. Ši knygelė atidengia stebuklingų klostorių purvą. Ji aiškiai parodo, kaip zokoninkai, po priedanga šventenybių, užsiima vagystėmis, girtuokliavimu, paleistuvavimu ir net žmogžudystėmis. Kaina..... 15c

LIAUDIES DAINOS. Tai yra rinkinėlis gražiausių lietuviškų dainelių ir dedamacių. Kas nori išmokti deklamuoti gražias eilutes bei išmokinti savo vaikučius, lai įgyja šią knygelę. Joje yra geriausios eilės Jovaro, Vaitačiaio, Kudirkos ir kitų žymesnių poetų. Kaina tik..... 15c

GYVAS GRABE. Parašė Senas Vincas. Tai vienas iš geriausių nusisekusių Seno Vincos vaizdelių. Medžiaga imta iš skotijos lietuvių gyvenimo. Kiekvienas, perskaitęs šią knygelę, pamatys, kokioj tamsybėj, kokioj gilioj nežinėj gyvena mūsų broliai. Juokio šioje knygelėje iki ausų. Kas nori valandą laiko smagiai praleisti, lai užsisako ją. Kaina tik..... 10c

ZENYBA IR ŽMOGAUS GYVENIMO SIEKINYS. Parašė Barabosius. Kiekvienas vaikas bei mergina, kurie mano tverti šeimynišką gyvenimą, būtinai turi perskaityti šią knygelę. Taipgi kiekvienas žmogus, kuris nori vesti tikslingą gyvenimą, šioje knygelėje gali rasti daug pamokinių. Kaina..... 10c

LEKCIJOS APIE ATSKIRIMO ŽENKLUS. Parašė A. Montvidas. Tai yra parankiausias vadovėlis išsimokiniui teisingai statyti ženklus rašte. Daug lietuvių moka rašyti, bet labai mažai yra tokių, kurie moka teisingai vartoti atskirimo ženklus savo rašte. O nemokėjimas vartoti atskirimo ženklų, padaro raštą be vertės, beveik nesuprantamą kitam žmogui. Ypač šią knygelę patartina įgyti kiekvienam laikraščio korespondentui. Kaina tik..... 10c

MOKSLAS RANKŽINYSTES arba kaip pažinti žmogaus ateitį ir praeitį pagal delno ruožus. Kas tuomi mokslu interesuojasi, lai perskaito šią knygelę. Kaina..... 15c

STEPONAČIO RASTAI, kaina \$1.00

PRASIKALTIMAI IR PRASIKALTĖLIAI, kaina..... 10c

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI, kaina..... 20c

PASAULIŲ RATAS, kaina..... 25c

MEILĖS KARSTLIGĖ, kaina..... 20c

DARBAS, kaina..... 75c

AUDEJAI, kaina..... 50c

KERSTINGA MEILĖ, kaina..... 10c

"LAISVĖS" SPAUSTUVĖ.

"Laisvės" Spauštuvė yra didžiausia iš visų lietuviškų spauštuvų Amerikoje. Ji įrengta pagal naujausius technikos reikalavimus, todėl VISOKIUS SPAUDOS DARBUS atlieka greitai, gražiai ir pigiai. Taigi, draugijos, kuopos ir biznieri, jeigu jūs norit, kad jums reikalingi apskelbimai būtų atspausdinti aiškioj, gražioj formoj ir teisingoj, visiems suprantamoj, lietuvių kalboj, tad neškit į "Laisvės" spauštuvę.

Platinkit "LAISVĘ"

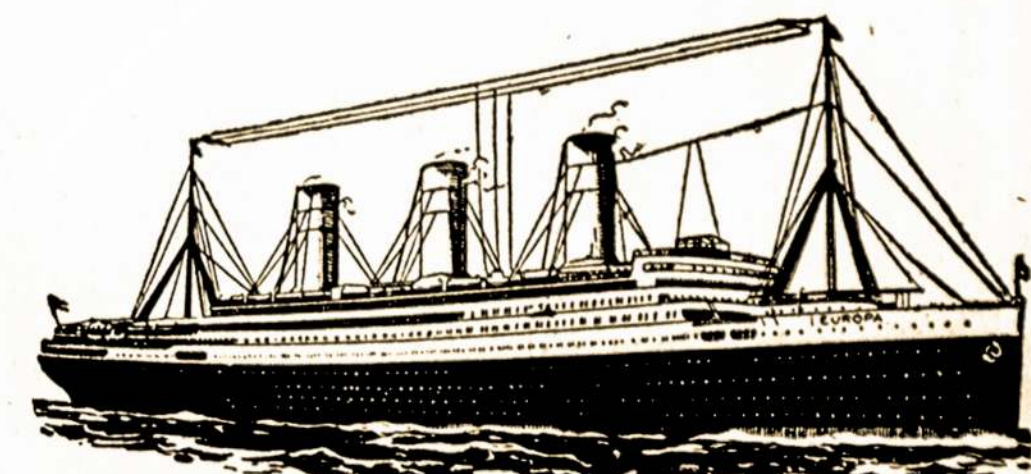
Kadangi "Laisvė" yra leidžiama ne dėl pelno, bet dėl švietimo tamsios liaudies, tad remkit ir platinkit ją! "Laisvės" pakraipa yra užtikrinta, nes ją leidžia ne pavienis kokis-nors biznieri, bet darbininkų kooperacija. Todėl "Laisvė" neturi reikalo prieš ką-nors nuolankauti arba ką-nors užtylėti. "LAISVĖ" rašo tik teisybę. Todėl, draugai skaitytojai, išplatinkit "LAISVĘ" taip, kad ji rastųsi kiekvieno vargdienio grintelėj.

"LAISVĖ"

183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

LAIVAKORČIŲ

AGENTURA

Važiuojantiems į Lietuvą arba norintiems parsitraukti gimines bei pažįstamus iš Lietuvos, geriausia yra kreiptis į

"LAISVĖS" AGENTŪRA

Mēs parūpinam laivakortes ant geriausių ir greičiausių laivų.

Keliaujantiems Lietuvon visuomet parūpinam konsulio pasportus ir kitus kelionei reikalingus daiktus ir abelai, kiekvieną pasazierį aprūpinam nuo visokių klapatų kelionėje. Mēs galim kiekvieną pasazierį nuvesti ant laivo, ko kitų miestų agentūros atlikti negali. Padarom doviernastis, pervedimus ir visokius kitokius dokumentus. Klauskit laivakorčių kainų. Per laiškus arba ypatingai visuomet kreipkitės šiuo adresu:

"LAISVĖ"

183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

VIETINĖS ŽINIOS.

Išvažiavimas.

Lietuviškų Draugijų Sąjunga, Didžiamjam New Yorke parengia nepaprastą išvažiavimą su laimėjimais; bus leidžiama ant išlaimejimo daug gerų daiktų. Laimėjimas atsisbus 26 d. liepos (July) 1914 m., Maple Grove parke, Jamaica, L. I.

L. D. S. D. N. Y. maloniai užprašo visas draugystes ant virš minėto laiko, nes ten bus geriausia proga pasilinksinti visiems gražioji vietelė.

Dalyvaus ir "Aido" choras.

Tikietais tik 10 centų.

Sulyg naujai priimto įstatymo darbininkams atlyginimo (Workmen's Compensation Law) vieno užimtusio darbininko žmonai nutarta mokėti \$40.00 i mėnesį. Tai pirmas pritaikymas naujo įstatymo.

Kasdieną gaunama daugybė pranešimų apie užimtusius ir sužeidimus ir reikalaujama atlyginimo.

A. Golden, vyriausias valdininkas pretenzijų departamentu, praneša, kad nuo 1 d. liepos (kada įstatymas įėjo į galę) pareikalavimų atlyginimų paduota 11,000 (iš visos valstijos). Padėkime, tik vieną dieną, pereitą subatą, sušizidė 1,700 žmoniui.

Valdininkai dirba išsijusę. Per dieną bus peržiūrėta apie 800 skundų-reikalavimų. S. M.

Tulas Tocati iš Krymo (Rusijos), kuris gyvena New Yorke dar tik 6 mėnesius, moka 17 kalbų ir dar daugiau jų žada išmokyti.

New Yorke advokatai nutarė pradėti kovą su taip vadinamais sunadvokatais, kurių pastaraisiais laikais begalės priviso.

25 d. liepos (subatoje) Glendale Schuetzen Parke atsisbus piknikas, kurį parengia 54-tas skrysių unijos ir Lietuvių Kraučių Nepriulmingas Kluubas.

Pradžią 2:30 val. po pietų ir tęsis iki vėlam rytui. Griežs lietuvių unijiniai muzikantai. Išanga taip pigi, kaip barščiai.

Neužmirškite atsilankyti.

Seka sufragių parvyzdžiū.

I. W. W. agitatorė, Reba Edelson, kuri šiuo metu randasi kalėjime (ji nuteista trims mėnesiams), apskelbė bado streiką. Iš pradžių ją norėjo varu maitinti, bet pagaliaus atsisakė nuo tos idėjos. Jau nuo pamedelio ryto jinau nieko nevalgo.

Sulyg nuomonės kalėjimu komisijonierės, Rebą Edelson bus nusistūta i beprotnamį.

Iš tos priežasties New Yorke I. W. W. padarė mitingą ir išnešė rezoliuciją, kad jeigu kas blogo atsitiktų su jų vadove, tuomet atsakomybė už tai ims kalėjimo valdžia.

New Yorke socialistai ši rudenį įtėms visas spēkas, kad užkovoti 12 kongresinį districtą ir pasiūti Suvienvytų Valstijų kongresnui Londoną, žinomą unijų advokatą.

19 kuopa Lietuvių Socialistų Sąjungos nutarė pradėti savo mitingus punktuaiškai 8 valandoj.

Nors ir bus mažai narių susirinke, betgi mitingas prasidės lygiai paskirtame laike.

Gera būtų, kad ir kitos draugijos įvestų tą madą. O paskui, nuo draugijų mitingų reikėtų pereiti ir ant teatro. Socialistas.

Aštuoni vyrai užpuolė ant saluoninko Abe Morris po num. 208 Avenue A ir paėmė \$217 ir auksinį laikrodėlį vertės \$50.

Užpuolimas buvo visai panašus į tai, kaip parodo ant krutanių paveikslų. Užpuolikai, įėję į saluoną, užsėkė gerti. Išgėrė jo laukan nieko nemokėję. Kada saluoninkas pareikalavo mokėsties, keturi iš jų išitraukė revolverius ir prisivėrė saluoninką prie sienos, o kiti pradėjo medžioti pinigų po saluoninko kišenių ir stalčius.

Policija "uoliai" griebėsi už darbo gaudyti plėšikus.

L. S. S. 19 kp. susirinkimas.

"Laisvė" buvo klaidingai paminėta, kad 19 kp. L. S. S. susirinkimas atsisbus 23 d. liepos.

Ištiesų gi susirinkimas atsisbus kitą četvergą, būtent 30 d. liepos, 8 val. vakare. Meldžiū susirinkti lygiai paskirtan laikin.

A. Zakarevičius.

William Simpson, 55 metų Brooklynso graborius, nusižudė 22 d. liepos. Policija kitaip neišaiškina priežasties nusižudymo, kaip tik blogu būniu.

Ir graboriams, mat, blogi būniai.

New Yorke, ant kampo Broadway ir Park pl. ponio Henry Arthur laikė karštą "spycių" už sufragistes. Kaip vieną iš savo argumentų ant sužeidimų su šešis vaikus. Parodžius publikai juos, ji tarėsi ganėtinai visus įtikinus, jog jos esanti teisybė.

Garsiojo Franciškaus Ferrero (žinomo mokslininko, nužudyto Ispanijoje) dukterė pribuvo į New Yorką ir, kaip gabi šokėja, dalyvaus Braunero teatre. Seniau ji dalyvavo "Viktorijos teatre.

New Yorke areštuotas rusas Taganovič, kuris kaip namana, išagino dvi mažytes savo dukreles, vieną 7 metų, kitą — 9.

Teismas atsisbus dar.

"Aido" choro repeticijos atsisbuna kas pėtnyčią, 8 val. vakare, Tautiškam Name, ant 3-čių lubų.

NEUŽMIRSKITE SAVO VAIKUČIUS.

Mes tik ką aplaikėme iš Vilniaus puiką vaikams knygelę V. Putvinskio "Nežudyk".

Vienaveiksmis dramos vaizdelis, skiriamas vaikams.

Nupirkite tą knygelę vaikučiams pasiskaityt. Lai keli iš jų, susidėję, sulos teatrėli.

Koks tai bus džiaugsmas dideliems. Kaina tik 10c. Kreipkitės į "Laisvę" Redakciją, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

PARSIDUODA

Didelis štoras—bučernia ir grosernia su visais frankais. Galima padaryti didelės pėnas. Priežastis pardavimo šėimyniški nesitikimai: vyras pabėgo, o moteris negali vartyti biznio. Plačiau sužinoti galima pas

JUOZAS STRAVINKAS, 121 Hillside Ave., Edwarsville, Pa. (55—56)

NEMOKĖK DYKAI \$40.00

Apdavikams, jeigu apsigarė liga, tai eikit pas savo miesto daktarą. Taipgi išaučiuo plačias informacijas nuo ko plaukai senka ir plinka, pleiskanų atsiradimas ir nupukavę veidai. Taktanciai dėkavoja už dyką rodą. Rašyk tuoj pas

A. GRATIS SPECIALISTS, Box 106 St. W. Williamsburg, BROOKLYN, NEW YORK.

Nauji Laiškai

Tik ką atspaucinom daugybę pulkinusių laiškų, įvairiausio turinio, su gražiausiomis dainomis ir kvietimais. Tais laikais kiekvienas galės pasižiūrėti. Kas ima 100 laiškų (sykiu ir konvertus) — tas tegul prisistūdi 70c. Kas ima 1000 laiškų — tam apsisieis tik \$5.00.

Vilaminėti laiškai yra gaunami "Laisvės" krautuvelyje, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

Ar žinai, kaip dvasiškija buvo "kankinama"?

Jeigu nežinai kokį gyvenimą vedė mūsų dvasiškija, kaip ji buvo "persekiojama" ir kiek jai reikėjo "nukentėti" už pagerinimą savo "vargingo" būvio, tai kuogreičiausia išsirašyk knygą

"IŠ DVASIŠKŲ TĖVELIŲ GYVENIMO"

Joje atrasi dvasiškijos visus "smutkus" ir "linksmes". Ta knyga jau išėjo iš spaudos ir kainuoja 25c.; turi 80 puslapių.

P pinigų galite siųsti ir stampomis.

"LAISVE"

183 Roebing Street, Brooklyn, N. Y.

Išgydau Vyrus Greitai.

VARICOCELĖ. Aš gyduu VARICOCELĖ, be jokio skausmo, operacijos, arba apyvaiolių; skausmas, sustinimas ir sukepinimas gijose greitai pranyksta. Sėklus nubėgimai sustabdomi. Nuasinti organai būna sustiprinami; šiluma, energija ir gyvybės tikro vyriškumo greitai atgaunama.

PROSTATITIS. Aš gyduu tą ligą be jokio pjaustymo arba bjaurimus iš iš šlapinimosi kanalo, sumažina užkietimus, sustabdo visokių plūdus, išvalo ir išgydo pūslę ir inkstus, pridūda energijos nusilpėjusiems organams ir sugrąžina sveikatą ir tvirtumą kiekvienai kūno daliai, kuri buvo apimta ligos.

SYFILIS. Jeigu jums skauda gerklę, randasi plėvės, išbėrimai, va plaukyt slinkimas arba kiti ženkliai, nežūrint, ar tai pradžioje, viduryje ar pabaigoje ligos, klauskite mano patarimo, o liskite sveiki. Mano gydymas išvalo ir pašalina iš kraujo ir kūno visus nuodus ir nešvarumus. Nėra jokio pavojaus, kad liga atsinaujintų. Kaim jums per ligus metus nuodius visokias vaistas, kad aš galu jus visiškai išgydyti be jokio bėdingų vaistų? Tuojau klauskite mano patarimo.

Nusilpnėję VYRAI. Mano gydymas nustojusiems vyriškumo pašalina visas blogas (tekmes pirmesnio nualinimo ir besotumo; sustiprina nervus, sustiprina ir padidina kraują, o labiausiai už viską sugrąžina išalkvota jėgą vyriškumo. Vengkite tuomakinių gyduolių. Stengkitės išsilydyti antvisados. Aš suteikiu antvisados atgavimą tobulo ir pilno vyriškumo.

SLAPTOS LIGOS. Naujos ir senos, bjauros ir įsisenėję, kaip tai Triperis, Plūdimai, Tankus Šlapinimosi, Skausmas ir Deginimas, taipgi nauji skauduliai arba žaizdos, sutinimai; visuose trijuose laipsniuose išgydau antvisados greitai ir užlaikau slaptębę.

STRUCTURA išgydau pas tuos, kuriuos daktarai jau buvo atstakė išgydyti. Gytauja duodame Pateirvinimą. Aš naujaisiu išgydyti tu, kuris norėjai. Mano gydymas duoda chroniką ligą vienas iš geriausių, ka užtikriname, jog visada atėsi geras, gušimas. Gyduu Auzu, Galvos Sirdies, Gerklės, Plaučių, Krūtinės, Pečių, Kepenų, Pilvo, Žarnų, Inkstų, Šlapinimosi organų, Smėlio, Nervų, Kaulų, Sėklidžių ir visos kitas ligas. Aš netikiu i gydymą laikais, toli ne klauskite manęs patarimų. Kurie gyvenate toliau atvaizduokite pas mane ant vienos dionos o aš jums tikrai pasakysiu, ar galite išgydyti.

DR. BYRNE, 208 W. 42nd St., arti Broadway, NEW YORK CITY, N. Y.

Telephone 1397 Main. Visiems lietuviams žinomas ADVOKATAS NOTARY PUBLIC.

R. Louis Lapetina 26 Court Street, Brooklyn, N. Y. Netoli Manhattan Bridge. Vakarinis Ofisas: 121 Sands St. Telephone 3347 Main.

UNIJOS KEPURIŲ KRAUTUVĖ Naujos mados skrybelės jaunimui, seniem ir mžiem. Visos knpūrės pirktos pas mus išsystyjamos dykai.

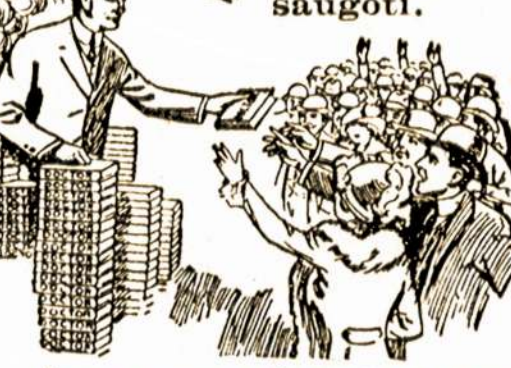
Andr. Karpavičius 254 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.

Garsinkitės "Laisvė"

PUIKI DOVANA

KNYGA SVEIKATOS bei naujausio mokslo ir ka reiki daryti apsigirus, taip pat ir kur greit išsilydyti, lygiai ta knyga

"DAKTARAS" parodo, kaip nuo ligų apsigauti.

SITOI KNYGOJ "DAKTARAS" netik pamokina kaip ir kur nuo visokių ligų greit išsilydyti, bet taip pat labai graži, kaip "Ukras tėvas pamokina ir kaip nuo visokių ligų apsigauti.

KNYGOJ "DAKTARAS" labai daug aprašo apie vyrų ir moterų dorą bei moralinę lytišką gyvenimą ir aiskiai, atvirai taip išdėstina, jog kitose knygoose to visko negali atstati. Šita knyga kiekvienam užuogausim vyrui ir moteriai labai reikalinga turėti, kad žinoti kaip ir ką daryti, seniems ir jauniems ir kaip laimingai gyventi. Čion viską negalima aprašyti, bet tik perskačius knygą atrastie.

ŠITA KNYGA iliustruota puikiais mokslaiskiais paveikslais ir apie žmogaus kūno sudavimą su visokiomis paslaptimis užuogausim žmogaus žinoma.

YPATINGAI serganti, nusilpnėję, sunkiūrę, pasigindę per jaunystės klaidas ir vargiams visokiomis, kaip paprastomis šveiziamais teis užsienėjusioms ligoms, šioje knygoje atrastie tikrą rodą.

JEI sergi ant kokios nors ligos, tai pirmiau ne kaip kreipiesi prie kokio nors gydytojaus, arba varstai liekardas, reikia perskaityti knygą "Daktaras", nes didelis daugybės žmonių, kurie tik perskaitė šią knygą, išsilydė.

TODĖL, kad ta knyga dėl labo visose mėsėsi dūda, tai kiekvienas ją apsiuše VISAI DOVANA! kuris tik atraps keletą stampų už pristatimą.

REIKALAUK DAR ŠIANDIEN, išterptant šią apgarsinimą ir adresuok teip:

The Philadelphia M. Clinic, 1117 Walnut st., PHILADELPHIA, PA.

TEMYKIT VYRAI IR MOTERIS! Kad sergi, jautiesi kokį nors nesveikumą ir reikalauji geros, teisingos pagalbos, kad trumpam laike gautum išsilydyti, tai atsiuok prie Profesionalio Daktaro, Ph. M. Klinikos lietuvių kalba. Rašyk arba atok.

OFISO VALANDOS KASDIEN nuo 10 iki 4 val. ir 4 val. Nedėlioj iki 3. o utarnais ke ir pėtyčio vakare nuo 6 iki 8.

LIETUVIŠKA APTIEKA

Zemiau paminėtas gyduoles galima apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo.....\$1.00
Kraujo Valytojas.....\$1.00
Vidurių Regulatorius.....50c
Trojanka.....25c, 50c ir \$1.00

Ir visokias kitokias gyduoles nuo visokių ligų, kurios čia dar nepaminėtos galima gauti per pačią.

P. A. URBANAVIČIUS 151 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

"INKVIZICIJA"

Yra tai knyga, kurioje telpa invizicijos, katalikiškos tikybos ir dvasiškijos istorija. Šita knyga bus viena iš akyviausių knygų, kokios kada nors yra išėjusios iš po lietuviškos spaudos. Ji netrukus bus gatava ir kainuos \$1.00.

Ją galima bus gauti tik dabar orderiuojant nuo išleistuvės, nes ji per agentus neparsidavinės ir laikraščiuose daugiaus nebus garsinama.

F. MILOSAUSKIS 25—2nd St., So. Boston, Mass.

Naujienos už 25c.

"NAUJIENOS" yra naujaisiu, geriausiu lietuvių laikraščiu. "Naujienos" talpina naujausios žinios ir geriausiai parasyti straipsniai. "Naujienos" yra nauju laikraščiu, jos daug kuom skiriasi nuo kitų.

Jaigu nori jas pamatyti ir pasiskaityti, kad persitiktumėte kaip jos išdėdė ir kas jose rašoma, tai prisigysk 25c (kvoterį) idėjęs i konvertą, o gausi "Naujienas" per istisus du mėnesius. Adresuok:

"NAUJIENOS"

1841 S. Halsted St., Chicago, Ill.

AR NORI ŽINOTI, KUR RANDASI PEKLA? Jeigu tu nori žinoti, kur randasi pekla, kaip kankina "velniai dūšias" ir ką kalba tos dūšios, kurios papuola į mūsų, tai nupirk knygą "Pasmertųjų mirtin laiškai ir Šlisselburgo Bastilija", tai ten tu atrasi tą, ko tau nel kunigai nebuvo pasakoje, nei tu iki šiol dar nebuvai skaitęs.

Ta knyga nupiečia visas baisenybes, kokias kaliniai penkėnė pakliuvę i Šlisselburgo Bastiliją ir ką jie rašo savo giminėms, kuomet juos veda kar- ti, nes ten surinkta pasmerktųjų mirtin laiškai.

Knyga turi 74 puslapius ir kainuoja tik 20 centų. Pinigai galima elsiuti ir stampomis. "LAISVĖ" 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta praštis, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškumą, išsilydyti nuo užuodijima kraują arba sypli, nubigima sieklus, patrošitū styprbę, poškū ir kitus šimtelimus, negromulavimą, patrošitū styprbę, pylvą, kiapenu, inkstus ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vssas vyrų lygas, gal būti išgijomas sava namuse, privatiškai, slapta ir labai pigiai.

Ta dykai igauta knyga, pasakia jums kodėl jus kentat ir kaip gaut galutinai išsilydyti. Knyga ta yra krautuvis žinios, kurios ture žinoti kožas vėdas arba nevedes vyras. Ta knyga yra parasyta par Daktara, katras atsydave ilgo laika tyrinejimu tu, specialiaus lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačią, ing užpėcėtita konverta. Nesistuk nekoku pinigų, tyk parasyk sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katrė siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.
DR. JOS. LISTER & CO., L. 906 22 Fifth Avenue, Chicago.
Gedotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadėjimą, aš noriečiau jog Tamista pristatumei man vysai dykai vėda jusa knyga del vyrų.

Vardas.....
Adresas.....
Stelias.....

SPECIJALIŠKAS IŠPARDAVIMAS

TOKIO IŠPARDAVIMO NEW YORKE DAR NIEKAD NEBUVO

Labai puikūs Venskie Armonikai su 21 perlo klevisiu, 8 basais. Vertės \$18.00, tik už \$7.50

Toks pat Armonikas 21 plėnių klėpanų, 12 basų. Vertės \$25.00, tik už \$14.25

Atsiųskite mums nors kiek pinigų ant rankos, o mes jums nusiųsime muzikalią instrumentą, koki jus tik norėsite.

Mēs užlaikome specialiai rusų meistrai, kuris pataiso visokius Muzikališkus instrumentus ir Fonografus. Atsilankę pas mus nors syki, ateisite visada. Reikalaukite katalogo.

MOSCOW MUSIC CO. 52 Canal Street Dept. M. New York City, N. Y.

Tik 1 doleris!

Išsilydink šandien tikrai vieną dolerį, o apturėsi Edmundo Steponaitis raštų knygą, kuri privalo rašyti kiekviename lietuviškame name. Steponaitis buvo vienas iš pirmųjų mūsų jaunųjų rašytojų, kurie duoda mums pradžią grynų literatūros sričiai, kurių visų pirmiausias tikslas jau nebevien žudinimas tautos, visuomenės sąmonės, bet ir galvinimas, tėvrimas pačios dailiosios mūsų raštijos.

Taji dailų poezijos ir prozos rinkinį galima gauti tikrai už 1 dol. pas

AL. STEPONAITIS 184 Atkins Avenue, Brooklyn, N. Y.

Sio laikraščio, ir visuose kituose knygynuose ir krautuose. Reikalaukit visur. Reikalaujame agentų kiekvienoje lietuviškos apgyventoje vietoje. Uždarbis geras. Klauskite apie sąlygas.

"PIRMYN"

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS. Jei norite aiškiai suprasti darbininkų klesos gyvenimo ir judėjimo reikalus; jei norite sekti šios šalies politiką ir turėti žinių iš viso pasaulio kraštų; jei norite apsi pažinti su visuomenės ir gamtos mokslų klausimais,—tai užsirašykite laikraštį "PIRMYN".

Prenumerata metams: Suvienvytose Valstijose \$1.50 Užsieniuose \$2.00

"PIRMYN" 748 W. Lexington st., Baltimore, Md.

Jau laikas užsisakyti KALENDORIUS 1915 metams.

Nuo mūsų pilyje varlok seną ir gėls- tūcia, namie gyduole kunier Pain-Expeller, sulgy nurodymo kurie randasi prie bokštės. Kaina 25 ir 50c už bokštę visose apykeose. F. Ad. Richter & Co., 74—80 Washington St., New York, N. Y.

